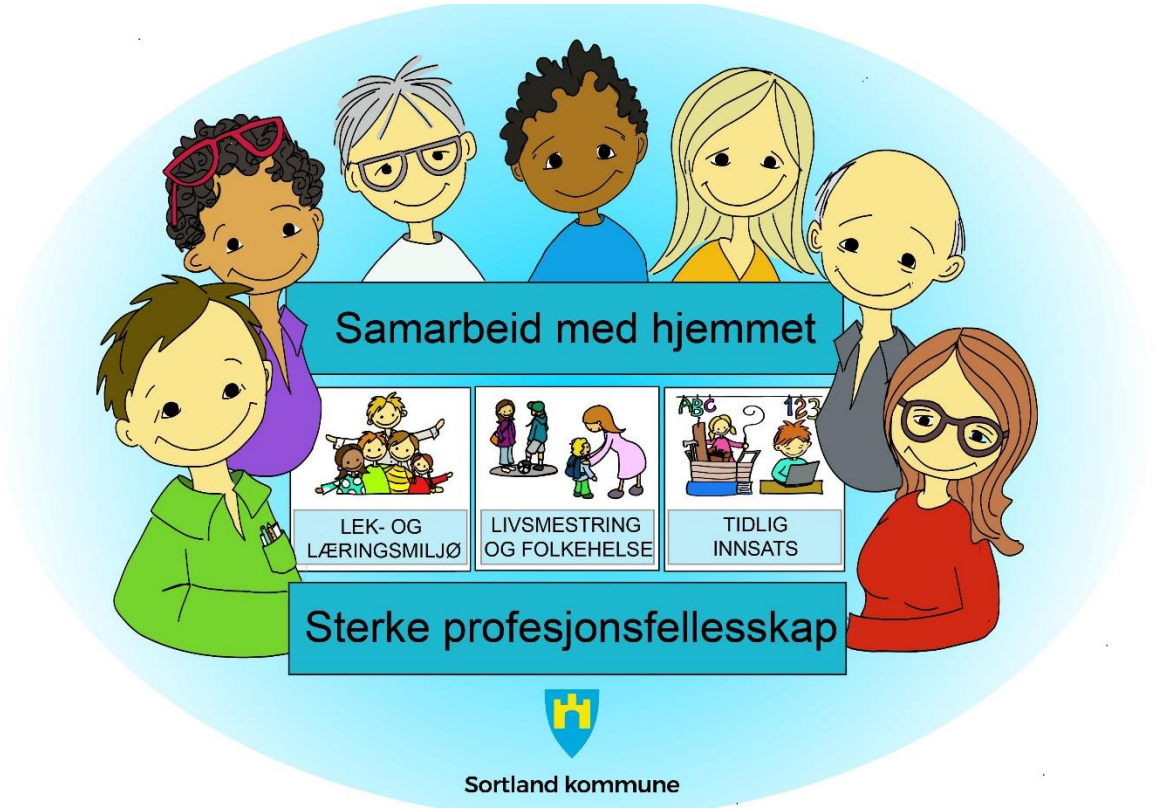
Sortland kommune

Kvalitetsmelding for grunnskole og barnehage

Sortland kommune 2025

Innhold

1. Innledning 2
2. Kvalitetssystem, kvalitetsutvikling og internkontroll 3
3. Helhet og sammenheng 5
   3.1 KIBS 5
   3.2 Laget rundt barnet 6
   3.3 Regionalt samarbeid 9
4. Skole 11
   4.1 Elevmedvirkning 11
   4.2 Trafikksikkerhet – Hjertesone 11
   4.3 SFO 12
   4.4 Digitalisering og KI 13
   4.5 Elever og undervisningspersonale 13
   4.6 Lærertetthet 15
   4.7 Elever som får Individuelt tilrettelagt opplæring 16
   4.8 Læringsmiljø – Elevundersøkelsen 2024 17
   4.9 Læringsutbytte - Nasjonale prøver 24
   4.10 Grunnskolepoeng, standpunktkarakterer og eksamen 27
5. Barnehage 29
   5.1 Nøkkeltall 29
   5.2 Spesialpedagogisk hjelp 32
   5.3 Foreldreundersøkelsen 34
   5.4 Barnehageopptak 34
   5.5 Barnehagemyndighet 35
6. Oppsummering – og veien videre for barnehage og skole 36
   6.1 Formål og innhold 36
   6.2 Situasjonsbeskrivelse – Barnehage- og skoleåret 2024-2025 36
   6.3 Styrker og muligheter 36
   6.4 Oppfølgingspunkter for videre arbeid 37
   6.5 Konklusjon og veien videre for barnehage og skole i Sortland 38

1. Innledning

I Sortland kommune skal alle barn og elever møte et barnehage- og skolemiljø som oppleves som trygt, inkluderende og tilrettelagt for læring, danning, trivsel og god helse – både sosialt og fysisk. Dette er vår felles visjon for barnehager og skoler, slik den er uttrykt i *Kommunedelplan for kvalitet i barnehager og skoler 2021–2025 (**KIBS**)*. Visjonen skal være en rettesnor i det daglige arbeidet som utføres av alle ansatte i oppvekstsektoren.

Barnehagen og skolen utgjør svært viktige fellesskap i barn og unges liv. De legger grunnlaget for mestring, deltakelse og utvikling, og har et særlig ansvar for å utjevne sosiale forskjeller og gi likeverdige muligheter til alle. Et varmt og støttende leke- og læringsmiljø er avgjørende for at barn og unge skal bli sett, utfordret og støttet i sin sosiale og faglige utvikling. I møte med barna og elevene skal barnehagen og skolen legge vekt på å formidle tillit, respekt og tydelige forventninger – og bidra til å styrke barnas trivsel, nysgjerrighet, lærelyst og danningsprosess.

Kvalitetsmeldingen for barnehage og skole i Sortland kommune oppsummerer status og utvikling i sektoren det siste året. Kvalitetsmeldingen er forankret i mål og innsatsområder definert i KIBS, og skal bidra som kunnskapsgrunnlag og felles forståelse for videre arbeid med kvalitetsutvikling. Meldingen skal støtte dialog og refleksjon mellom barnehage- og skoleeier, ledelse, ansatte og støttefunksjoner. Dialogen har utgangspunkt i et felles ansvar for å sikre at praksis holder høy kvalitet og er i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

2. Kvalitetssystem, kvalitetsutvikling og internkontroll

Barnehager, skoler og SFO i Sortland kommune skal være lærende organisasjoner som systematisk vurderer, utvikler og forbedrer egen praksis. Dette forankres i sentrale styringsdokumenter og lovverk.

Barnehage:
Rammeplanen for barnehagen tydeliggjør at barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Vurderingsarbeidet skal bidra til å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanens føringer. Det pedagogiske arbeidet skal derfor jevnlig beskrives, analyseres og tolkes opp mot barnehagens egne planer og nasjonale krav.

Skole og SFO:
Opplæringsloven § 17-12 pålegger kommunene å ha skolefaglig kompetanse i administrasjonen og å arbeide målrettet med kvalitetsutvikling i grunnskolen. Skolene skal jevnlig vurdere hvordan organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til å nå nasjonale mål for elevenes læring og utvikling.
Rammeplanen for SFO understreker at SFO skal være et inkluderende fellesskap og en lærende organisasjon som kontinuerlig vurderer og videreutvikler sin praksis.

Sortland kommunes kvalitetssystem:
Kvalitetsmeldingen som utgis hvert år inngår i kommunens helhetlige kvalitetssystem for barnehage og skole. Systemet ivaretar både krav til styring, internkontroll og faglig utvikling, og skal bidra til:

- å sikre god kvalitet i tilbudene,
- å forebygge og avdekke regelverksbrudd, og
- å sikre oppfølging og læring når avvik oppstår.

For å lykkes med kvalitetsutvikling må barnehager og skoler ha gode rutiner for å vurdere egen praksis og hente inn kunnskap om virksomheten. Alle enheter gjennomfører årlig en strukturert egenvurdering i samarbeid med sine ansatte. Spørsmålene som benyttes i egenvurderingen utarbeides med utgangspunkt i kommunedelplanen KIBS (Kvalitet i barnehage og skole), enhetenes utviklingsmål, kommunale satsingsområder og eventuelle særskilte utfordringer.

I skolene kobles egenvurderingen også til analyser av elevenes læringsutbytte, læringsmiljø og skoleutvikling. På denne måten sikres et helhetlig arbeid med kvalitetsutvikling som støtter både faglig og sosial læring for alle barn og elever i Sortland kommune.

Egenvurderingen fra hver barnehage og skole danner grunnlaget for kvalitetsdialogen som gjennomføres med kommunalsjefen hvert år. I dialogmøtene deltar enhetenes ledergruppe og elevrådet i deler av møtet. Teama for dialogen er kvalitet i forståelse av prosess, struktur og resultat. I tabellen under er en oversikt over de ulike temaene i skolenes og barnehagenes egenvurdering:

Barnehage	Skole
Tema og arbeidsform for barnehagens egenvurdering	Tema og arbeidsform for skolens egenvurdering
Språk, samspill og kommunikasjon	Elevenes læringsutbytte
Psykososialt barnehagemiljø, Barnehageloven §§ 42, 43	Elevenes skolemiljø Opplæringslovens kapittel 12
FAU	KI
Barnehagens utviklingsplan	Rådsorgan
Visma Samspill	Elevrådet

Alle skole- og barnehageenheter utarbeider hvert år sine lokale utviklingsplaner, som et ledd i kvalitetsarbeidet. Enhetens utviklingsplan skal inneholde lokale mål, tiltak, ansvar og evaluering. Målene skal være i tråd med overordnede mål i KIBS.

3. Helhet og sammenheng

3.1 KIBS

Kommunedelplan for kvalitet i barnehage og skole 2021–2025 (KIBS) fungerer som et sentralt styringsverktøy for barnehager, skoler og administrasjonen i Sortland kommune. Planen peker ut retning og felles fokus, og utviklingsarbeidet i sektorens enheter inkludert lokale utviklingsplaner og milepæler er godt forankret i denne.

Inneværende barnehage- og skoleår var utviklingsarbeidet særlig konsentrert om inkluderende praksis og tilpasset opplæring, med vekt på følgende områder:

Barnehagen:

- **Språk, atferd og samspill**, med søkelys på det inkluderende og daglige språkarbeidet, herunder høytlesingens betydning for språkutviklingen.
- **Voksenrollen**, med vekt på den autoritative og tydelige voksne.
- **Tidlig innsats og gode overganger**

Skolen:

- **Inkluderende skolemiljø** med søkelys på språk og samspill
- **Lesing, skriving og dysleksi**
- **Tidlig innsats og gode overganger**
- **KI**

Til tross for utfordringer i perioder med høyt fravær blant ansatte på enkelte enheter, har flertallet av enhetene arbeidet strukturert og med stort engasjement. Vi ser likevel variasjon i hvor godt enhetene har lykkes med å gjennomføre utviklingsarbeidet på en målrettet og helhetlig måte.

Våren 2023 inngikk Sortland kommune et partnerskap med OsloMet som en del av den nasjonale tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehage og skole. Barnehage- og skoleåret 2024-2025 var samarbeidet med OsloMet inne i sitt andre år. Hensikten med samarbeidet er å tilby kompetanseheving som favnet bredt, og som når alle ansatte i sektoren. I barnehagene erfarte vi at denne tilnærmingen traff godt og skapte god utviklingsdynamikk.
I skolene ble det imidlertid tydelig at det var større sprik i forutsetningene for å komme godt inn i utviklingsarbeidet. Utfordringer knyttet til både bemanning, ujevn kartlegging av kompetansebehov og varierende systematikk i arbeidet med kompetanseutvikling i profesjonsfellesskapet, førte til at det var vanskeligere å oppnå ønsket effekt. I forkant av barnehage- og skoleåret 2024-2025 ble støtten fra OsloMet derfor justert, slik at kompetanseutviklingen nå i større grad rettes mot utvalgte barnehager og skoler med spesifikke behov. Disse enhetene vil få spesifikk oppfølging også barnehage- og skoleåret 2025-2026.

Det gjennomføres i tillegg et felles kompetansegivende opplegg for alle ansatte i barnehagene, med mål om å videreføre og forsterke den positive utviklingen som er i gang.

3.2 Laget rundt barnet

I KIBS brukes uttrykket *Laget rundt barnet* om alle som jobber med barn og unge i Sortland kommune. Uttrykket er siden blitt brukt på det tverrsektorielle og systematiske arbeidet for barn og unge, jf. *Plan for forebyggende arbeid for barn og unge* og *Samhandlingsmodellen* som er utviklet i BTI-prosjektet. Her beskrives også struktur for det tverrsektorielle systematiske arbeidet for barn og unge i Sortland kommune.

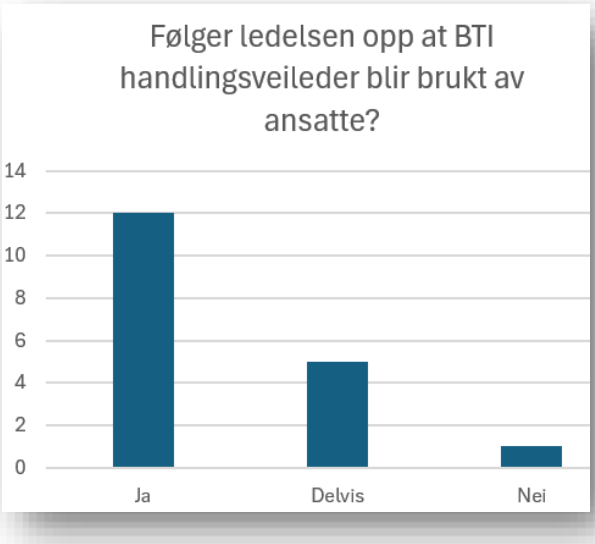
For å sikre god sammenheng, kontinuitet og samhandling i arbeidet med barn og unge i Sortland kommune, er det opprettet to nye arenaer for samhandling: *Plangruppe Laget rundt barnet* og *Arbeidsutvalget Laget rundt barnet*. Plangruppen er et bredt sammensatt forum bestående av representanter fra alle sektorer som jobber med barn og unge. Gruppen gir innspill til pågående utviklingsarbeid for å styrke samhandling rundt og tjenester for barn og unge. Arbeidsutvalget, som er en mindre tverrfaglig gruppe, har ansvar for implementeringen av *BTI-handlingsveilederen*, følge opp tiltak i *Plan for forebyggende arbeid*, samt å koordinere det forebyggende arbeidet.

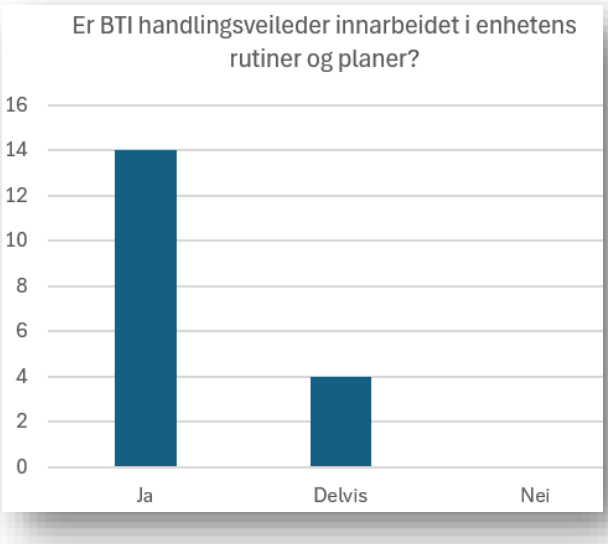
BTI – Bedre tverrfaglig innsats

Høsten 2021 ble prosjektet «Bedre Tverrfaglig Innsats» startet opp. Formålet med prosjektet var å utvikle en lokal samhandlingsmodell (se over) for å styrke systematikk og kompetanse i identifikasjon av, og arbeid med utsatte barn, ungdom og familier.

En viktig del av prosjektet var å utarbeide en handlingsveileder som skal støtte den enkelte ansatte og sikre god kvalitet og samhandling i arbeidet med utsatte barn og unge. Dette er et viktig verktøy for å sikre at barns utfordringer identifiseres tidlig, at en setter inn tidlig innsats, at en får til et godt tverrfaglig samarbeid og at en på den måten sørger for inkludering og hindrer utenforskap.

Handlingsveilederen ble i løpet av 2023-2024 tatt i bruk i barnehager, skoler og andre sektorer som arbeider med barn og unge. En undersøkelse til enhetsledere i skole, barnehage, helse, barnevern og PPD våren -25 viste at den nå er i bruk av ansatte og at den er innarbeidet i enhetens rutiner og planer.

Totalt for barnehage- og skoleåret 24-25 har det gjennom BTI Visma Samspill vært opprettet ca. 60 samspillssaker. Dette er en positiv og ønsket utvikling, da samhandlingsmodellen BTI sikrer styrket systematikk og kompetanse i arbeidet med utsatte barn, ungdom og familier.

Partnerskap mot mobbing

Laget rundt barnet omfatter også aktører utover de som innehar profesjonelle roller. Det er mange voksne i ulike roller som påvirker og kan skape et trygt og godt oppvekstmiljø for barn og unge. Foreldrene i foreldrerollen, frivillige voksenledere på fritidsklubben eller i trenerrollen, lokalpolitikere som engasjerer seg i lokal- og oppvekstmiljøet. Det som skjer på de ulike arenaene påvirker hverandre gjensidig, altså kreves det en innsats i lag for å sikre gode oppvekstmiljø.

Målsettingen med en forpliktende partnerskapsavtale mot mobbing, er å styrke arbeidet med inkludering og mot mobbing på den enkelte arena, men også å forsterke samarbeidet mellom de ulike aktørene og arenaene. Ungdomsrådet har vært og er en viktig samarbeidspartner i arbeid med en lokal partnerskapsavtale mot mobbing.

Partnerskapsavtale mot mobbing er et av tiltakene i *Plan for forebyggende arbeid for barn og unge* som Arbeidsutvalget *Laget rundt barnet* følger opp sammen med Ungdomsrådet. Planen er våren 2025 sendt til signering hos partnerne. Høsten 2025 gjennomføres en markering.

Sortlandshjelpa ung

Sortlandshjelpa Ung startet opp i oktober 2024 som et tverrfaglig lavterskeltilbud for barn, unge og deres familier. Tilbudet er forankret i Sortland kommunes *Plan for forebyggende arbeid for barn og unge (2023–2033),* der etablering av lavterskeltilbud ble løftet frem som et prioritert tiltak. Målet er å styrke tidlig innsats, tverrfaglig samarbeid og psykisk helsearbeid i oppvekstsektoren

Tiltaket svarer på nasjonale føringer som Stortingsmelding 6, Oppvekstreformen og veilederen *Sammen om barn og unges psykiske helse*. Sortlandshjelpa Ung skal bidra til å møte utfordringer som skolefravær, økt tilmelding til PPD og meldinger til barnevern samt behov for rask hjelp ved psykiske og sosiale vansker.

Tilbudet omfatter:

- Rask og tilgjengelig hjelp uten henvisning
- Veiledning til foreldre og ansatte i barnehage og skole
- Individuell og gruppeoppfølging av barn og unge
- Kompetanse innen psykisk helse, samspill, regulering, skolefravær, inkludering og skole-og læringsmiljø

Teamet består av fagpersoner fra helse og oppvekst og samarbeider tett med barnehager, skoler, helsestasjon, fastleger, PPD, barnevern og BUP. Sortlandshjelpa Ung er et konkret uttrykk for kommunens satsing på forebygging, inkludering og helhetlig oppfølging, og bidrar til kvalitetsutvikling i hele oppvekstfeltet.

Status og erfaringer

Siden oppstart oktober 2024 og frem til sommeren 2025 har Sortlandshjelpa Ung vært involvert i ca. 100 saker, fordelt ganske jevnt mellom videregående, ungdomsskole og mellomtrinn barneskoler. Færre saker gjelder småtrinn i barneskole og vansker i spedbarnstid eller graviditet. De fleste henvendelser kommer direkte fra familie og ungdom, men også fra skoler, skolehelsetjenesten, fastleger og BUP.

Utfordringene varierer i alvorlighetsgrad og omfatter blant annet engstelse, tristhet, søvnvansker, atferdsvansker, skolefravær, mobbing, selvskading, psykose og rus. Foreldre har også søkt hjelp ved fødselsdepresjon og krevende familiesituasjoner.

Tilbud/arbeidsform

Oppfølging gis hovedsakelig til enkeltpersoner og familier, i samarbeid med relevante aktører der det har vært aktuelt. Gruppestøtte vurderes ved gjentatte henvendelser om samme problematikk. Sortlandshjelpa Ung startet en gruppe for engstelige ungdommer etter påske.

Systemarbeid

Sortlandshjelpa Ung bidrar også med veiledning til skole og skolehelsetjeneste. Det er etablert faste kontaktpunkt med skoler og helsesykepleiere. En ansatt jobber oppsøkende, blant annet sammen med SLT-koordinator og deltar på møteplasser som Ungdomsfabrikken og samarbeidsmøter med politi. Ressurser fra teamet kan også bidra i forebyggende utviklingsområder, som for eksempel lekens betydning i barnehage og skole.

Interkommunalt samarbeid

Koordinator for teamet deltar i møter med BUP Vesterålen og representanter fra regionens kommuner for å forbedre samarbeid, samt interkommunale nettverksmøter for oppstart av lavterskeltilbud for barn og unge i Lofoten og Vesterålen.

Veien videre

I oppstarten har fokuset vært å gi god hjelp og etablere kontaktpunkt med skoler og skolehelsetjenesten. Få henvendelser fra barnehager kan tyde på at eksisterende tilbud fungerer godt, men dette vil følges opp. Sortlandshjelpa Ung vil vurdere behov for å styrke kontakten med barnehager og lavterskeltjenesten for barnehager i Sortland.

Finansiering

Det er søkt og innvilget statlige midler under ordningen *Oppfølging av barn og unge med psykiske helseutfordringer og rusmiddelrelaterte problemer.* Det ble søkt om to stillingsressurser (2 x 600 000 kr) for 2025, basert på behov og samfunnsøkonomisk gevinst av tidlig innsats.

Forankring

Videreføring krever fortsatt samarbeid og tydelig forankring av Sortlandshjelpa Ung i kommunens oppvekststrategi.

Barne- og ungdoms LOS

Sortland kommune har kommet godt i gang med systematisk og praktisk arbeid knyttet til skolefravær gjennom LOS-prosjekt 2022-2024. Totalt 45 elever har på ulikt vis vært direkte del av LOS-prosjektet. Det beskrives økt skoledeltakelse for de aller fleste elevene som har vært omfattet av LOS-prosjektet. Skoledeltakelse i denne sammenhengen inkluderer både full skoledeltakelse, delvis skoledeltakelse og deltakelse i undervisning på alternative skolearenaer. Elever rapporterer om økt trivsel og mestring i de arenaene de har deltatt i. Etter tre år med ungdomslos i arbeid for økt skoledeltakelse for elever som er i risiko for utenforskap, kan vi konkludere med at effekten har vært positiv.

I tillegg har prosjektet bidratt til bedre systematikk i Sortland kommune for oppfølging av skolefravær, og det er gjort kompetanseheving hos ansatte i skolene gjennom workshops og veiledning. Det er utviklet en praktisk verktøykasse for arbeid med fravær i Sortlandsskolene, og en helhetlig veileder er under utvikling. Prosjektperioden er forlenget med 2 år fra 2025 til 2027. Kommunen ønsker nå å implementere, kvalitetssikre og videreutvikle tiltakene som er under utvikling etter prosjektperioden fra 2022, og gjennom dette være en motor for utvikling av tilbud innenfor skolefraværsfeltet. I et samarbeid mellom Sortland ungdomsskole, Sortlandshjelpa Ung og ungdomslos er tiltak under utvikling. Ett av disse er et tilbud knyttet til RIM-modellen (Statped) for oppfølging av elever med totalt skolefravær. For å sikre tidlig involvering, brukervennlighet og medvirkning for barnet og familien vil vi gjennomgå og forbedre eksisterende samarbeidsstrukturer på tvers i organisasjonen. Kommunen ønsker å videreutvikle og bedre overgangene mellom barne- og ungdomsskole, og ungdomsskole- videregående utdanning.

Ungdomslosen er en del av teamet i Sortlandshjelpa Ung og arbeider på systemnivå, i direkte oppfølgingsarbeid med det enkelte barn, ungdom og familie, og bidrar til at kommunens ulike tjenester oppleves som «en dør inn» for den enkelte som har behov for særskilt oppfølging. Ungdomslosen skal bidra til at hjelpen som gis av ulike aktører er tilstrekkelig treffsikker. Arbeidet til ungdomslosen skal skje i tett samarbeid med ulike tjenester og foresatte.

3.3 Regionalt samarbeid

Kommunene i Vesterålen og Lødingen har etablert et tett og målrettet samarbeid om kvalitetsutvikling i barnehage, skole og SFO. Samarbeidet bygger på kartlegging av lokale behov og er forankret i nasjonale, regionale og kommunale styringsdokumenter.

For perioden 2023–2026 er de regionale satsingsområdene i skole og SFO:

- **Lederkompetanse**
- **Inkludering og tilrettelegging**
- **Digital kompetanse**

For barnehagene er det særlig **voksenrollen**, **inkluderende praksis** og **ledelse av utviklingsarbeid** som står i sentrum.

Samarbeidet styres og følges opp gjennom *Oppvekstforum*, som består av representanter fra administrativt nivå (barnehage- og skoleeier), pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), hovedtillitsvalgte (HTV) og Studiesenter RKK. Spesifikke saker som berører barnehage eller skole/SFO behandles i egne arbeidsgrupper: *AUB* (Arbeidsutvalg barnehage) og *AUS* (Arbeidsutvalg skole og SFO). Ved behov trekkes relevante fagmiljø og samarbeidspartnere inn.

Forumet behandler et bredt spekter av tema, som eksempelvis:

- Tema for utviklingsarbeid på regionale nettverkssamlinger
- Bruk av kunstig intelligens (KI) i utdanningssektoren
- Overganger mellom grunnskole og videregående opplæring
- Tilskuddsordningene REKOM og DEKOM
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

De etablerte faglige nettverk på tvers av kommunene er:

- Styrernettverk og pedagogisk-ledernettverk i barnehage
- Barnehagemyndighetsnettverk
- SFO-ledernettverk
- Skoleledernettverk
- Regionalt eksamensnettverk

I løpet av 2024/2025 ble det for skolene gjennomført flere felles tiltak, blant annet:

- Fagdag for alle SFO-ansatte og SFO-ledere
- Fagdag for nyutdannede og nytilsatte lærere, mentorer og rektorer
- Samlinger for barnehagestyrernettverket
- Samling for barnehagemyndighetsnettverket
- Samlinger for skoleledernettverket
- Workshop for eksaminatorer og sensorer i forbindelse med lokalt gitt eksamen

Sistnevnte inngår i den regionale ordningen for lokalt gitt eksamen, som også inkluderer: Felles retningslinjer, utveksling av sensorer på tvers av skoler og kommuner og digital oppstartsamling for lærere og skoleledere i høstsemesteret.

På kommunalt nivå ble det i barnehageåret 2024-2025 gjennomført to felles styrersamlinger for private og kommunale barnehager, i tillegg til styrernettverk. Temaene har vært tett knyttet til de regionale satsingsområdene og innlemmet i faglige prosesser i nettverkene. Målet er å styrke styrernes kompetanse i å lede utviklingsarbeid lokalt – gjennom felles forståelse, felles metodebruk og målrettet arbeid med personalet.

Det regionale samarbeidet har vært koordinert av *Studiesenter RKK* i tett samarbeid med barnehage- og skoleeiere i regionen.

4. Skole

I kapittelet om Sortlandsskolen omtales flere sentrale områder. For noen av områdene presenteres fakta og størrelser som beskriver Sortlandsskolens **strukturkvalitet**. Dette er blant annet kompetanse, ressurser og bemanning. Andre områder som Elevundersøkelsen, Nasjonale Prøver, Grunnskolepoeng og standpunktkarakterer og eksamen, viser resultater som beskriver **resultatkvalitet** for skolene.

4.1 Elevmedvirkning

Elevmedvirkning er en forutsetning for et godt læringsmiljø og skal prege hele skolens praksis. Elevene skal oppleve at deres stemme har betydning, og at de har reell mulighet til å påvirke hverdagen i skolen. Gjennom medansvar i læringsfellesskapet utvikles både demokratisk kompetanse, tilhørighet og engasjement – noe som er avgjørende for både trivsel og læring.

I september -24 ble det arrangert felles elevrådsopplæring for alle skolene i samarbeid med Ungdomsrådet. Opplæringen hadde som mål å bevisstgjøre elevrådene på deres rolle som gode forbilder, og gi dem konkrete verktøy og metoder for å skape aktive elevråd og engasjerte klassens timer. Sentralt stod spørsmål som: *Hva betyr egentlig medbestemmelse? Hvordan kan vi sikre at elevenes innflytelse blir reell – ikke bare symbolsk?*

Medbestemmelse, ansvar og demokratisk deltagelse er ikke noe som "bare skjer" – det må læres, trenes på og bygges over tid. Derfor er det å utvikle en kultur for elevmedvirkning et langsiktig arbeid som involverer hele skolen – elever, lærere og ledelse. For å styrke dette arbeidet er det nå etablert et nettverk for skolens elevrådskontakter, med elevmedvirkning som gjennomgående tema. Temaet har også vært løftet frem på skoleledermøter for å sikre forankring på ledelsesnivå, og elevrådskontaktene fikk uttale seg om arbeidet i skoledemokratiet under kvalitetsdialogene som ble gjennomført våren -25.

I april/mai-25 ble det gjennomført en felles evalueringssamling med representanter fra elevrådene. Evalueringen viste at mange elevråd hadde klart å oppnå flere av målene de satte seg under opplæringen i høst. Samtidig kom det frem at det fortsatt er behov for å styrke kvaliteten og strukturen i både klassens time og i elevrådets arbeid. Elevrådskontaktene på skolene må derfor jobbe videre med hvordan skolene kan sikre at elevmedvirkningen får en naturlig og tydelig plass i skolens hverdag – ikke som et tillegg, men som en integrert del av læringsmiljøet. Disse forholdene ble også tydeliggjort gjennom kvalitetsdialogene som ble gjennomført med skolene våren -25.

4.2 Trafikksikkerhet – Hjertesone

Alle skolene i Sortland er i gang med hjertesoneprosjektet rundt skolene. Fordi hjertesonene er individuelle for hver skole er det ulikt hvor langt hver enkelt skole er kommet. Imidlertid vil alle skolene være ferdig med sine planer for etablering av hjertesone i løpet av høsten 2025.

Det har vært gjennomført befaring i samarbeid med teknisk sektor i løpet av 2024 på skolene for å få oversikt over skolenes ønsker om endringer for den fysiske trafikksikkerheten.

4.3 SFO

SFO er en viktig fritidsarena for barn 1.–4. trinn, og for barn med behov for særskilt tilrettelegging 1.–7. trinn. I SFO skal barna få delta i lek og fritidsaktiviteter som fremmer vennskap, sosial kompetanse, språkutvikling og kreativitet. Det skal arbeides aktivt for at SFO er en inkluderende arena der alle barn opplever sosial tilhørighet med andre barn. Dette skal bidra til å utvikle respekt for ulikhet og anerkjennelse av mangfold.

Gjennom dette arbeidet bygger SFO opp under sentrale prinsipper og verdier i Overordnet del av læreplanverket (LK20) – verdier og prinsipper for grunnopplæringen. Rammeplan for SFO gir rom for lokale variasjoner, satsinger og planer, og skal brukes aktivt som styringsverktøy.

For å sikre et helhetlig perspektiv på barnas oppvekst og utvikling, skal skole og SFO samarbeide tett. Samarbeidet skal blant annet omfatte overganger mellom skole og SFO, tilrettelegging for barn med særskilte behov, felles verdigrunnlag og mål, samt oppfølging av barnas sosiale og språklige utvikling.

Det er en nedgang i antall barn med full plass, og en økning i antall barn med halv plass i SFO. Totalt sett er det en økning i antall barn i SFO i Sortland kommune. En stor andel av elevene på 1.-4. trinn i Sortlandsskolen har plass i SFO. Den største andelen er på 1. trinn. Lovendringen i 2022 som innebar inntil 12 timer gratis SFO til alle barn på 1. trinn, ble utvidet til også å gjelde 2. trinn fra 2023. 12 timer tilsvarer halv plass. Dette har medført økning i antall barn på SFO. Fra høsten 2024 ble ordningen utvidet igjen og gjort gjeldende for 3. trinn.

Tabell 1 Antall barn i SFO og andel av hele elevgruppen

	Antall barn 6-9 år	Antall barn med full plass	Antall barn med halv plass	Totalt antall barn i SFO
2019/2020	485	101	21	122
2020/2021	461	133	23	156
2021/2022	451	163	52	216
2022/2023	448	166	88	254
2023/2024	445	167	131	298
2024/2025	459	155	148	303

Bemanningsutfordring

Gratis 12 timers tilbud på SFO for 1.–3. trinn har utfordret bemanningsressursene i SFO i Sortlandsskolen. For skoleåret 2024-2025 var det ikke vedtektsfestet når timene kunne disponeres, noe som gjorde bemanningsplanleggingen svært krevende. Skolene har måttet fordele bemanningen jevnt utover hele SFO-tiden – både før og etter skoletid – i stedet for å kunne prioritere kjernetiden etter skoletid. Dette førte til redusert bemanningstetthet i de timene flest barn var til stede. SFO-lederne melder at dette har påvirket kvaliteten i tilbudet. I tillegg fører enkeltbarn med større hjelpebehov til at flere ansatte i grunnbemanningen bindes opp til oppfølging av disse. Erfaringen er da at bemanningen blir mindre fleksibel, og at det kan gå ut over det generelle aktivitetstilbudet på SFO.

4.4 Digitalisering og KI

Vi har i Sortlandsskolene vektlagt at elevene skal ha tilgang til både fysiske og digitale læremidler. Dette gir rom for fleksibel undervisning og tilrettelegging for ulike læringsstiler og behov. Skolene arbeider bevisst med å følge de nye nasjonale skjermrådene for å sikre en god balanse mellom skjermbruk og andre læringsaktiviteter. Det legges vekt på å utvikle elevenes digitale dømmekraft og å fremme en sunn og pedagogisk bruk av teknologi i skolehverdagen.

Et fokusområde for Sortlandsskolen er kunstig intelligens (KI) og vi deltar i et pilotprosjekt i samarbeid med SIKT (Senter for IKT i utdanning) for å utforske hvordan KI kan brukes på en pedagogisk og etisk forsvarlig måte i skolen. Målet er å øke lærernes kompetanse på området og undersøke hvordan KI-verktøy kan støtte undervisning, vurdering og elevens læringsprosess.

I løpet av skoleåret 2025–2026 vil Sortlandsskolen også prøve ut verktøy for klasseromsstyring av elevenes digitale enheter. Hensikten er å gi lærerne bedre oversikt og kontroll i undervisningssituasjoner, samt støtte elevene i å bruke enhetene på en målrettet og konsentrert måte.

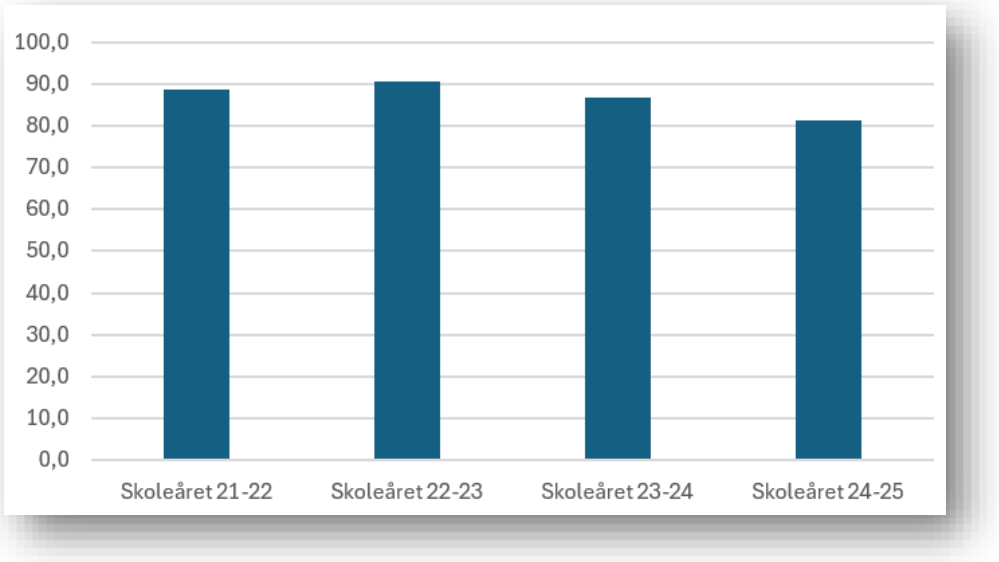
4.5 Elever og undervisningspersonale

Indikatoren **Elever** opplyser om tallet på elever som er registrert ved grunnskoler per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Indikatoren **Årsverk for undervisningspersonale** viser sum årsverk for undervisningspersonalet. Indikatoren **Årstimer gitt av personale med godkjent utdanning** viser hvor stor andel av årstimer som er gjennomført av undervisningspersonale med godkjent utdanning.

Tabell 2 Antall elever og lærerårsverk 24-25

Indikator og nøkkeltall			
Elever	**2022/23**	**2023/24**	**2024/25**
Alle skoler	1 254	1 262	1 240
Holmstad skole	39	35	35
Lamarka skole	236	232	235
Maurnes skole	57	53	53
Sigerfjord skole	92	105	92
Sortland barneskole	301	295	306
Sortland ungdomsskole	433	448	424
Strand skole	96	94	95
Årsverk for undervisningspersonale	**2022/23**	**2023/24**	**2024/25**
Sortland kommune	128,1	134,5	135,9
Holmstad skole	5,4	6.2	5,1
Lamarka skole	22,3	21,9	22,5
Maurnes skole	8,7	8,9	8,1
Sigerfjord skole	10,4	10,6	10,5
Sortland barneskole	25,4	22,4	30,9
Sortland ungdomsskole	45,3	45,9	46,4
Strand skole	10,6	10,5	12,2

Figur 1 Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning

Tabell 3 Antall lærere som har deltatt i Lærerløftet fra Sortlandsskolen

Skoleår	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Antall	17	12	15	9	7	9	5

Skoleeiers vurdering

Elevtallet i Sortlandsskolene har sunket med 22 elever fra skoleåret 23-24 til skoleåret 24-25.
Det er særlig nedgangen i elevtallet ved Sigerfjord skole og Sortland ungdomsskole som bidrar til dette. Hovedårsaken til denne nedgangen er lavere antall barn i de yngste årskullene, og noe mindre tilflytting av ukrainske elever. Sigerfjord skole hadde skoleåret 23-24 en positiv utvikling i elevtall, noe som blant annet hang sammen med at Kvæfjord kommune kjøper skoleplasser for elever i Gullesfjorden, etter at Flesnes skole ble nedlagt høsten 2023. Skoleåret 24-25 ser vi igjen en nedgang i elevtallet ved Sigerfjord skole. Hovedårsaken er færre barn i de yngste årskullene. Holmstad skole har hatt en markant nedgang i elevtallet fra 50 elever i 2020-2021, til 35 elever skoleåret 2024-2025. Dette er en nedgang på 15 elever. Maurnes skole har fra skoleåret 2020-2021 til skoleåret 2024-2025 hatt en nedgang på 11 elever.

Vi ser en tendens til at flere familier velger å etablere seg i og ved kommunesenteret Sortland, og søker skoleplass ved de sentrale skolene.

Utviklingen i antall årsverk til undervisning samsvarer ikke nødvendigvis med endringer i elevtall. Dette kan forklares med flere forhold, som for eksempel tildeling av særskilte ressurser til enkeltelever med større hjelpebehov. Dette er en gruppe elever som øker i antall (FHI, 2025.)

I tillegg har kommunen en tildelingsmodell som i større grad vektlegger gruppesammensetning og individuell vurdering ved den enkelte skole, fremfor tildeling på grunnlag av rene elevtall.

Andelen undervisning som utføres av lærere med godkjent utdanning varierer både mellom skolene og fra år til år. Rekruttering til lærerstillinger har vært er en økende utfordring, og er særlig merkbart ved de små skolene, noe som bidrar til en synkende andel årstimer gitt av pedagoger med godkjent utdanning. Vansker med å rekruttere lærerkompetanse er noe som gjenspeiler en nasjonal utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2024).

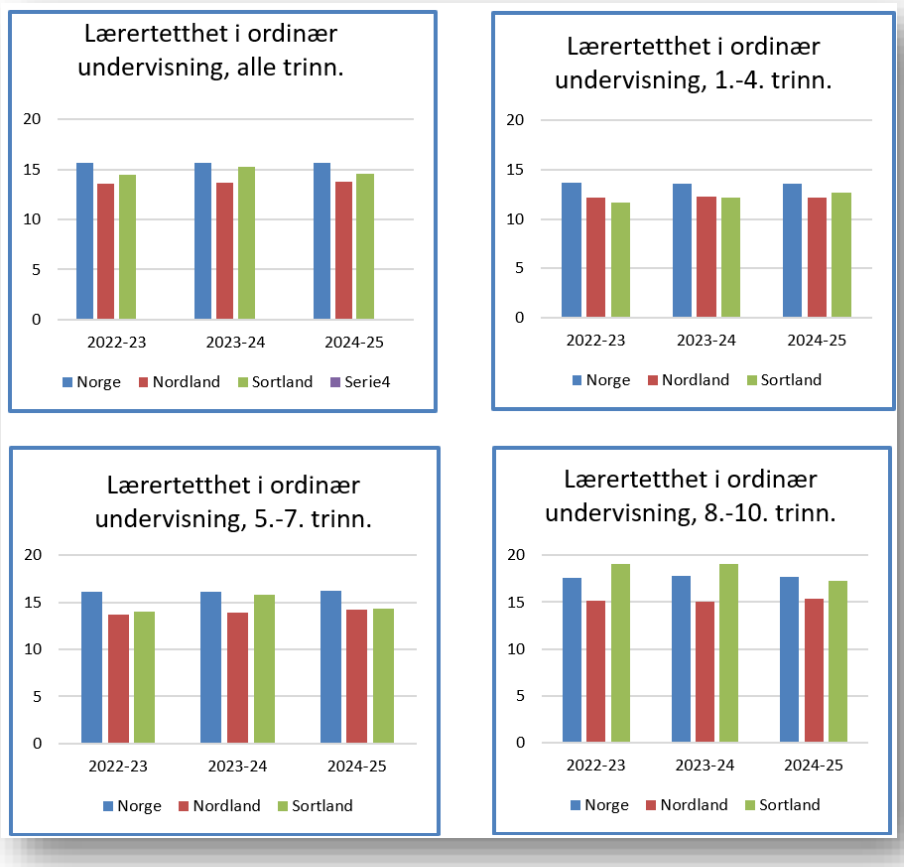
4.6 Lærertetthet

Tabell 4 Gruppestørrelse, alle trinn sammenlignet med kostragruppe 8 og landet uten Oslo

Sortland			**Kostra-gruppe 8**			**Landet uten Oslo**		
2022	2023	**2024**	2022	2023	**2024**	2022	2023	**2024**
15,0	15,8	14,4	13,6	14,0	13,8	15,6	15,6	15,6

Kilde: SSB (Indikatoren viser antall elever på lærer i ordinær undervisning, hvor ressursene til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk ikke regnes med. Dette omtales som Gruppestørrelse 2)

Figur 2 Elever per lærer

Kilde: UDIR (Indikatoren viser antall elever på lærer i ordinær undervisning, hvor ressursene til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk ikke regnes med.)

Skoleeiers vurdering

Grafene som viser utviklingen i lærertetthet for Sortlandsskolen, er noe misvisende, da en feilføring i Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) skoleåret 2023-2024 viste en lavere lærertetthet enn den faktisk var. Tallene for skoleåret 2024-2025 er riktige, og viser at lærertettheten er godt innenfor lærer-normen for 1. – 4. trinn, hvor det skal være 1 pedagog pr. 15 elever og for 5. – 10. trinn hvor det skal være 1 pedagog pr. 20 elever. Sortlandsskolen sett under ett (1. – 10. trinn) har en **lærertetthet** i ordinær undervisning som er litt lavere enn den gjennomsnittlige lærertettheten nasjonalt, men likevel over normen.

4.7 Elever som får Individuelt tilrettelagt opplæring

Rett til Individuelt tilrettelagt opplæring (tidligere benevnt spesialundervisning) følger av Opplæringslovens kapittel 11. Elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett på individuelt tilrettelagt opplæring. Individuelt tilrettelagt opplæring ivaretar muligheten elevene skal ha til å nå realistiske mål dersom det ikke lar seg gjøre innenfor ordinær opplæring. Skolens evne til å gi elevene opplæring som ivaretar deres faglige og sosiale utvikling innenfor rammen av ordinær opplæring, er med på å avgjøre behovet for individuelt tilrettelagt opplæring.

Under presenteres tall fra Kostragruppe 8 og landet uten Oslo.

Tabell 5 Andel elever med Individuelt tilrettelagt opplæring (prosent) og lærertimer (antall) per elev som får individuelt tilrettelagt opplæring

	2022/2023		2023/2024		2024/25	
	Andel elever	Årstimer	Andel elever	Årstimer	Andel elever	Årstimer
Sortland kommune	**12,7**	**100,0**	**10,7**	**94,8**	**10,6**	**126**
Kostragruppe 8	8,8	167,2	8,7	172,1	9	176
Landet u/Oslo	7,8	145,1	8,1	146,2	8	151

Kilde: SSB

Skoleeiers vurdering

I Sortland kommune fikk 10,6 % av elevene individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) i skoleåret 2024-2025. Dette er en liten nedgang fra foregående år, men andelen ligger fortsatt over nivået for kommuner i Kostra-gruppe 8. Samtidig er det gjennomsnittlige antallet *årstimer per elev* som mottar ITO, lavere i Sortlandsskolen enn i Kostra-gruppe 8. Dersom vi bare ser på tallene for Sortland kommune, ser vi at antallet årstimer som tildeles elever med vedtak om ITO har økt med et snitt på 31 årstimer fra foregående skoleår. Dette indikerer en økt kompleksitet i de enkelte elevenes behov for støtte og hjelp. Behovene er mer komplekse, men må løses innenfor den samme økonomiske rammen.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er et nasjonalt tiltak i form av en tilskuddsordning rettet mot ansatte og ledere i barnehager, skoler og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten). Hensikten er å sikre at kommuner og fylkeskommuner har tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elevene, slik at man kan forebygge, identifisere og tilby et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud – også til dem med behov for særskilt tilrettelegging. PP-tjenesten spiller en sentral rolle i dette arbeidet. I Sortland innebærer det at PPD har ansvar for å gi råd og veiledning til barnehager og skoler om barn og elever som har behov for særskilt tilrettelegging.

Sortland kommune deltar i ordningen *Kompetanseløftet* og har inngått et partnerskap med OsloMet, jf. kapittel 3.1. Det felles faglige utviklingsområdet det siste året har vært inkluderende praksis og den autoritative voksne. Skoleåret 2024-2025 har innsatsen i større grad vært rettet mot høyfrekvente vansker, med særlig fokus på:

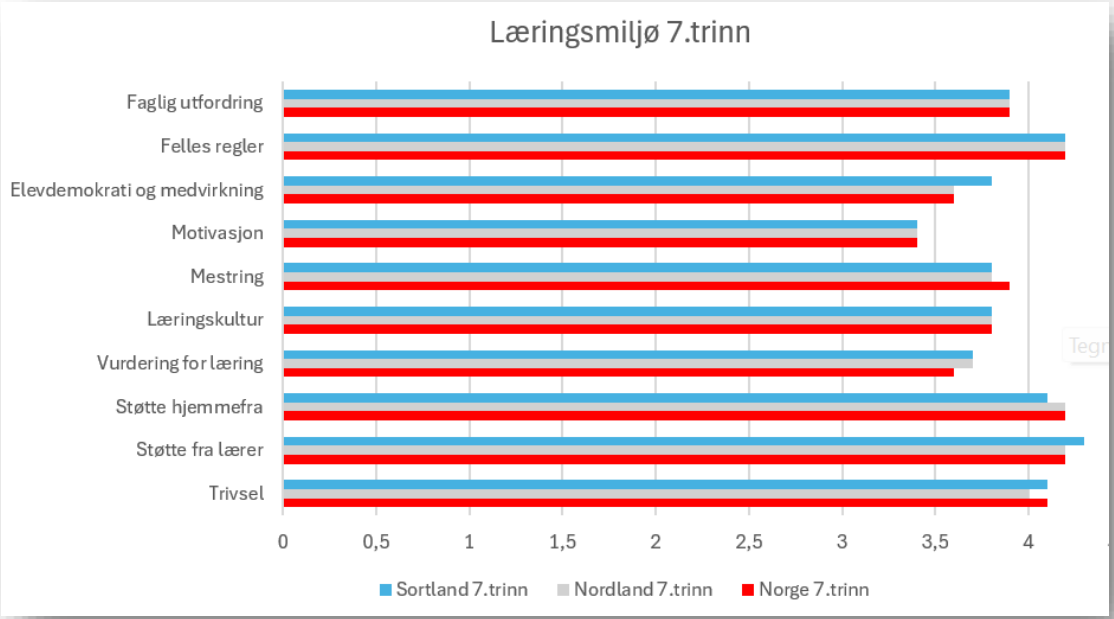
- Lesing, skriving og dysleksi i skolene
- Språk, atferd og samspill i barnehagene

Målet med utviklingsarbeidet er å styrke kompetansen hos de ansatte, slik at flest mulig barn og elever får nødvendig tilpasning innenfor det allmennpedagogiske tilbudet. En tendens i Sortlandsskolen er at flere elever med behov for ITO får tildelt et noe lavere antall årstimer enn i kommunene i Kostragruppe-8. Det kan tas som et tegn på at skolene i noen grad lykkes med å gi et kvalitativt godt tilpasset og inkluderende opplæringstilbud innenfor den ordinære rammen, noe som er et mål for alle.

4.8 Læringsmiljø – Elevundersøkelsen 2024

Elevundersøkelsen gir innsikt i elevenes egne opplevelser av skolemiljøet. Den kartlegger blant annet hvordan elevene trives på skolen, deres motivasjon for læring, i hvilken grad de opplever faglig støtte fra lærerne, hvor fornøyde de er med elevdemokratiet, samt deres vurdering av det fysiske læringsmiljøet. Undersøkelsen omfatter også spørsmål om forekomst av mobbing.

Det er et nasjonalt krav at kommunene gjennomfører Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn. For å sikre et pålitelig sammenligningsgrunnlag benyttes derfor kun resultatene fra disse trinnene i figurene nedenfor. I Sortland kommune gjennomføres undersøkelsen i tillegg for elever på 5.-10. trinn.

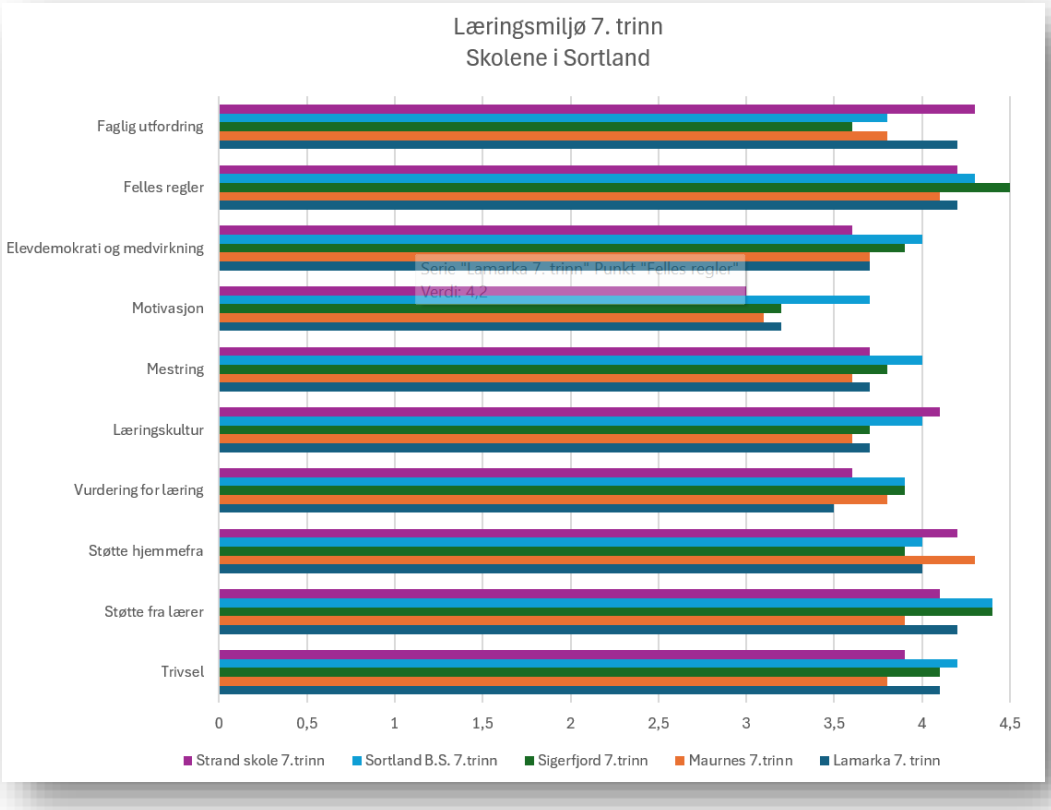

Elevundersøkelsens ti indikatorer danner til sammen et bilde av det totale læringsmiljøet. Forskning viser at indikatorene trivsel, støtte fra lærer, felles regler og motivasjon og medvirkning er viktige for den totale oppelvelsen av læringsmiljøet (Udir, 2025). Dersom disse indikatorene blir skåret høyt, predikerer det et godt læringsmiljø med trivsel og gode faglige resultat.

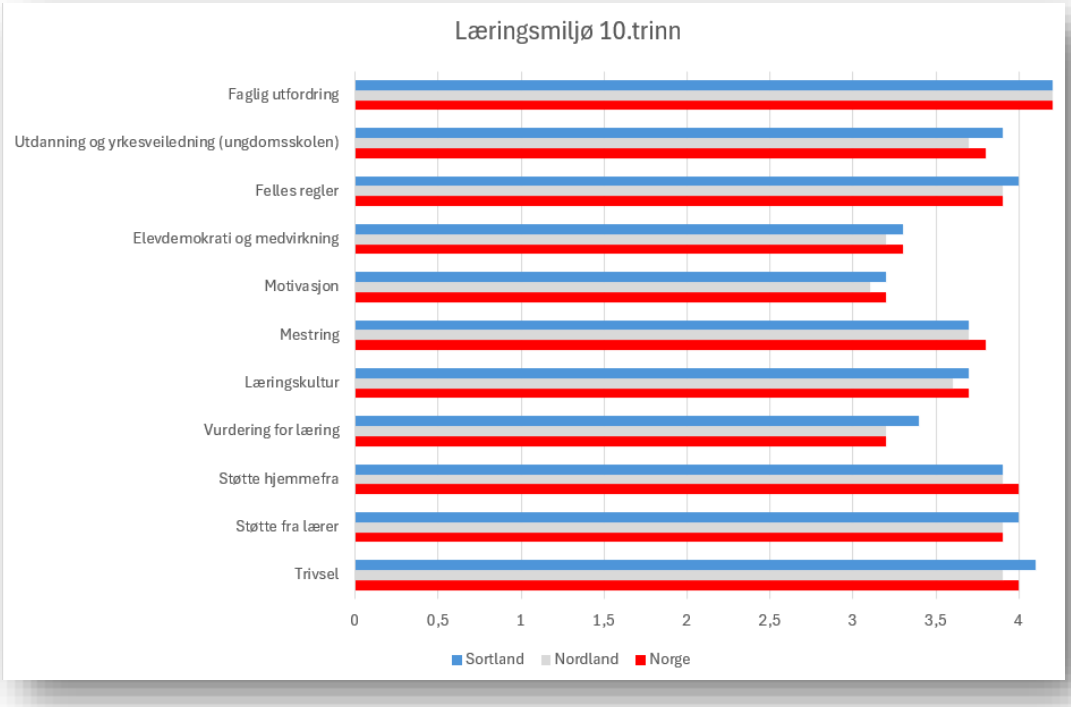
Et godt læringsmiljø er viktig for elevenes faglige, personlige og sosiale utvikling. Det er flere forhold som er grunnleggende for at elever skal oppleve et godt læringsmiljø. Lærerens kompetanse i klasseledelse og evne til å etablere positive relasjoner med hver enkelt elev, er helt avgjørende. Indikatorene støtte fra lærer og felles regler danner et bilde av kvaliteten på klasseledelsen. Elevens opplevelse av motivasjon, medvirkning og mestring er også avgjørende.

Resultatene for 7.trinnselevene i Sortlandsskolen følger den nasjonale trenden som har vist en synkende skolemotivasjon og opplevelse av medvirkning og vurdering for læring over flere år. Årsakssammenhengene her er mange og sammensatte. Nyere forskning peker på at en synkende motivasjon for skole kan henge sammen med tidlig tilgang til smarttelefon og en økende skjermbruk som fortrenger analogt samvær, lek og fysiske aktiviteter (NOU 2024: 20 *Det digitale (i) livet*). Disse nye forskningsfunnene viser at årsaken til synkende motivasjon for skolearbeid ikke ligger i læringsmiljøet på skolen alene, men at årsakene er flere og sammensatte.

Læringsmiljø på skolenivå
Resultater pr skole presenteres under. Data er hentet fra Utdanningsdirektoratets analysebrett. Enkelte tall eller skoleresultater kan være skjermet (markert med prikk eller stjerne) for å ivareta elevenes personvern. Dette skyldes ikke lokale valg, men er et resultat av Utdanningsdirektoratets nasjonale skjermingsregler. Reglene skal ivareta elevenes personvern og hindre at enkeltpersoners svar kan identifiseres.

Resultene for læringsmiljøindikatorene for 7.trinn på de ulike skolene i Sortland kommune, viser signifikante forskjeller mellom skolene på flere indikatorer. Det er avgjørende at den enkelte skole analyserer sine egne resultater og ser de i lys av lokale forhold og forutsetninger, før tiltak utarbeides. Det er et stort potensiale for å arbeide godt med de ulike læringsmiljøindikatorene, fordi de fleste elevene melder om at de trives på skolen sin og opplever støtte fra lærerne. Resultatene på Elevundersøkelsen fra Holmstad skole er ikke med i oversikten, da antallet elever på 7. trinn er så lavt at skjermingsreglene gjøres gjeldende.

Resultatene for 10. trinn på Sortland ungdomsskole bekrefter den samme tendensen som vi ser i resultatene på 7. trinn på de ulike skolene i Sortland og resultatene på nasjonalt nivå. Elevene på 10. trinn skårer høyt på trivsel og støtte fra lærer, samt felles regler og faglig utfordring. Indikatorene vurdering for læring, elevdemokrati og medvirkning samt motivasjon har lavest skår.

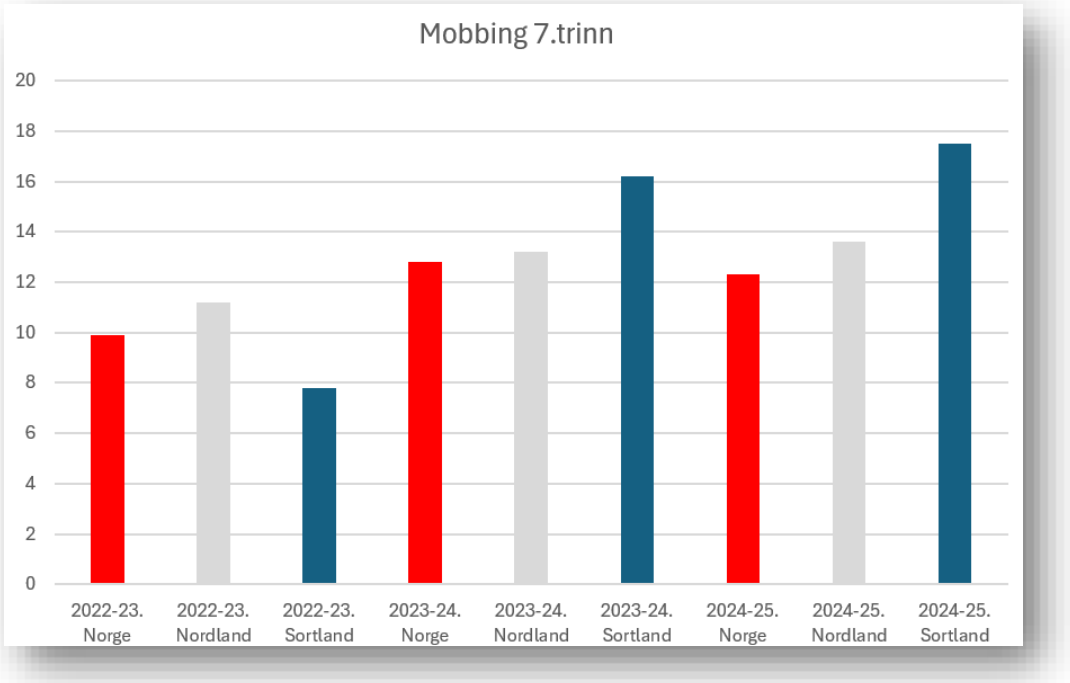
Mobbetallene i Sortland kommune 2024

Skoleåret 2024-2025:

- **17,5 %** av elevene på 7. trinn svarer at de opplever mobbing 2–3 ganger i måneden eller oftere.
- **8,6 %** av elevene på 10. trinn svarte det samme.

Mobbetallene på kommunenivå for 7. trinn viser en negativ utvikling fra 14,6 % i 2023-2024 til 17,5% i 2024-2025. Dette er en negativ utvikling sett i forhold til mobbeforekomsten nasjonalt på 7. trinn, som er lavere i 2024-2025 enn i 2023-2024 (Udir, 2025).

Også for 10. trinn viser mobbetallene på kommunenivå en negativ utvikling med en økning på 1,2% fra 2023-2024. Andelen elever på 10. trinn som rapporterer om mobbing er likevel betydelig lavere enn landsgjennomsnittet som ligger på 10,6%.

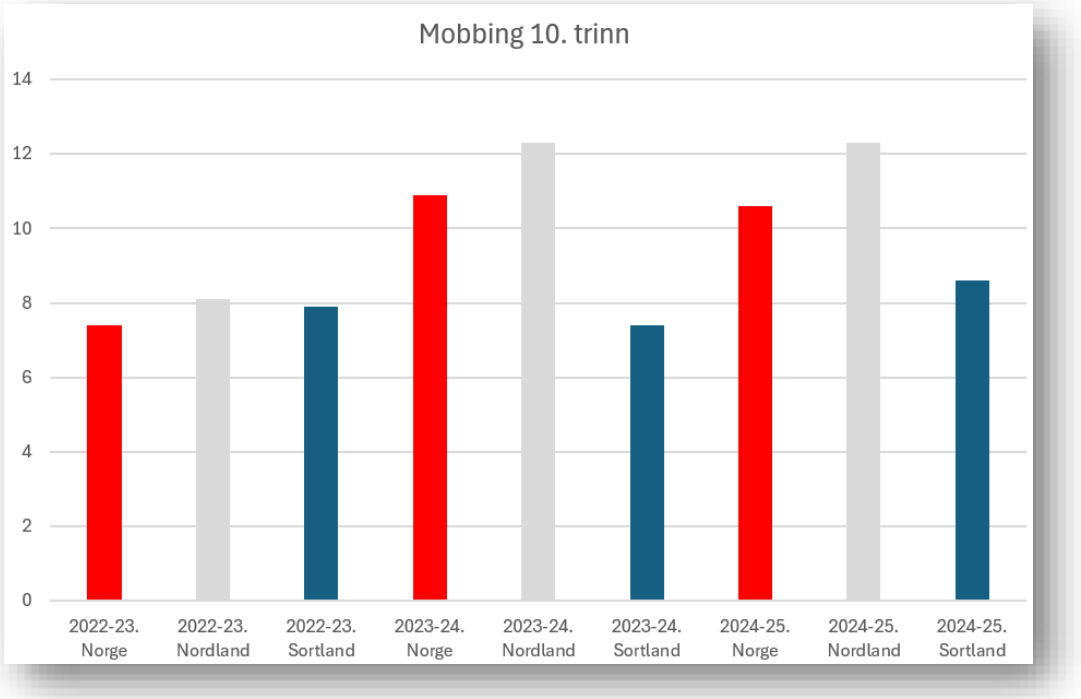

Presentasjon av mobbetall på skolenivå for 7. trinn på små skoleenheter reguleres av strenge skjermingsregler, begrunnet i Personopplysningsloven (Udir, 2025). Skoleeier har ikke anledning til å

publisere disse resultatene. Det er derfor bare forekomsten av mobbing på Lamarka og Sortland barneskole som kan publiseres.

Resultatene fra 7. trinn på Lamarka skole viser at 12,9% av elevene har opplevd mobbing på skolen i 24-25. Resultatene fra 7. trinn på Sortland barneskole viser at 20,4% av elevene har opplevd mobbing på skolen i 24-25.

Både Lamarka skole og Sortland barneskole har opplevd en stor økning av mobbeforekomsten på 7. trinn siden forrige skoleår da resultatene for 7. trinn viste en mobbeandel på 4,2% for Lamarka skole og en mobbeandel på 4,9% på Sortland barneskole. Skolene har våren 2025 arbeidet systematisk for å avdekke hva som kan være årsakene til denne økningen, og i samarbeid med elevene, foresatte og oppvekstadministrasjonen har de utarbeidet tiltak.

For 10. trinn på Sortland ungdomsskole viser mobbetallene på kommunenivå en negativ utvikling med en økning på 1,2% fra 2023-2024. Andelen elever på 10. trinn som rapporterer om mobbing er likevel betydelig lavere enn landsgjennomsnittet som ligger på 10,6%. Forekomsten av mobbing blant elever på ungdomsskolen og i videregående opplæring synker statistisk sett med elevenes alder.

Analyse og funn fra dialogmøter og skoleledernettverk

Resultatene fra Elevundersøkelsen analyseres grundig av både kommunalsjef, skoleledere og lærere. I dialogmøter (jf. kapittel 2) og skoleledernettverk ble det identifisert flere forhold som kan bidra til mobbing:

- Noe ulik kvalitet i utøvelsen av kommunens rutiner for forebygging, avdekking og håndtering av krenkelser.
- Faktorer i elevenes hjem og fritid, særlig utstakt bruk av sosiale medier.
- Enkeltelever med psykiske, sosiale eller emosjonelle vansker – for eksempel utagerende atferd – som kan oppleves som krenkende for andre.
- Negativ og truende språkbruk blant elever
- Stadige brudd i arbeidet med et trygt skolemiljø, grunnet sykefravær og vansker med rekruttering av kompetanse.
- En kombinasjon av flere av de nevnte faktorene.

Tiltak ved mistanke om mobbing

Når skolen får kjennskap til eller mistanke om mobbing eller andre krenkelser, skal det opprettes en aktivitetsplan, i henhold til Opplæringsloven §12-4. Denne planen beskriver tiltakene som skal gjennomføres, og inneholder løpende evaluering. En slik plan kan gjelde én elev eller flere involverte, ettersom krenkelser kan være gjensidige eller sammensatte.

Tiltakene tilpasses den enkelte situasjon og bygger på en vurdering av blant annet:

- Om det foreligger konkrete krenkelser eller en mer generell følelse av utenforskap.
- Om krenkelsene skjer digitalt eller på fritiden.
- Hvor mange elever som er involvert.

Det skal alltid gis oppfølging på individnivå, men det vil også være nødvendig med tiltak rettet mot miljøet rundt eleven(e).

Å melde fra

I dialogen skolene har med foresatte både i foreldremøter og utviklingssamtaler inviterer skolen foresatte og elevene til å ta kontakt med en lærer eller ledelsen på skolen dersom eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt, jf. Oppl. kapittel 12. Dette fordrer at samarbeidet mellom skole og hjem er godt. Ansvaret for dette ligger hos skolen. Helsesykepleier som er knyttet til den enkelte skolen er også tilgjengelig for elev og foresatte dersom eleven ikke opplever å ha det trygt og godt.

I tillegg til dialogen og samarbeidet mellom skole og hjem, har kommunen en digital meldeknapp som ligger på kommunens hjemmeside, og som er ment for de som opplever at mobbing i skolen ikke blir tatt på alvor eller tilstrekkelig fulgt opp. Meldeknappen blir i dag omtalt som Mobbeknappen. Når noen trykker på mobbeknappen, starter en prosess på den aktuelle skolen for å undersøke og håndtere saken, med mål om å gjenopprette et trygt og godt skolemiljø for eleven(e).

Ungdomsrådet har uttalt at mobbeknappen ikke er kjent for barn og unge og lite tilgjengelig for dem. For å styrke en lavterskel måte å søke hjelp og støtte på, spesielt trivsel og helse, er det et prioritert tiltak å utrede om en annen løsning for å melde fra kan erstatte mobbeknappen og tilpasses bedre til barn og

unges behov. Arbeidet med dette skal ses i sammenheng med muligheten for en mer effektiv utnyttelse av skolenes informasjon- og fagsystem og i samarbeid med skolens helsesykepleier, med mål om å sikre tilgjengelighet for dem det er ment for.

Bistand og veiledning i barnehage- og skolemiljøsaker

Veileder for lek, lærings- og oppvekstmiljø bidrar i Sortland kommunes arbeid med å utvikle trygge og inkluderende miljøer for barn og unge, både i det forebyggende arbeidet og i enkeltsaker. Stillingen er en del av Sortlandshjelpa Ung, og veilederen deltar derfra med faste møtepunkt i skolenes ressursteam samt i utviklingsarbeid og enkeltsaker.

Gjennom veiledning og faglig støtte bidrar veilederen til å styrke de ansattes kompetanse i å fremme trivsel, lek og læring i et inkluderende skolemiljø. Arbeidet innebærer også rådgivning knyttet til utvikling av det psykososiale miljøet, slik at barn og unge opplever trygghet og tilhørighet i hverdagen. Ved å være en del av det tverrfaglige samarbeidet i oppvekstsektoren, bidrar veilederen til å identifisere utfordringer tidlig og sette inn tiltak som har mål om å forebygge utrygghet og utenforskap. Rollen innebærer også støtte til skoleledere i utviklingsarbeid og implementering av strategier som styrker det psykososiale miljøet.

Forebyggende arbeid på gruppe- og skolenivå

Søkelyset settes på kunnskap om og arbeid med *fellesskapende undervisning* i det daglige – i alle klasserom og på alle klassetrinn. Fellesskap og **vi**-følelse forebygger mobbing og fremmer skolemotivasjon og læring (Hansen, 2023). Lærere og ledere i skolen arbeider nå og i tida fremover for en større bevissthet rundt fellesskapende didaktikk og de ulike verktøyene som brukes til dette formålet. Dette synliggjøres i skoleeiers og den enkelte skoleenhets utviklingsplaner.

Skoleeiers vurdering

Det er viktig for kommunalsjefen og skolene å følge utviklingen i skolenes resultater over tid. Skoleeier vurderer resultatene sammen med skolelederne og utarbeider forslag til tiltak for å bedre læringsmiljøet med utgangspunkt i skolenes samlede resultater.
For skolene er det viktig å analysere resultatene fra Elevundersøkelsen på kull- og klassenivå for å kunne sette inn målrettede tiltak. Små skoler med få elever på trinnene vil ha vansker med å hente ut relevant informasjon, da skjermingsreglene hindrer dette. De må ta utgangspunkt i Sortlandsskolens samlede resultat når de utarbeider tiltak. I tillegg vil de gjennomføre individuelle elevsamtaler og mindre undersøkelser internt på sin skole, for å få et reelt bilde av elevenes trivsel.

Utviklingen i Sortlandsskolen har ikke vært positiv med tanke på elevenes opplevelse av skolemotivasjon og opplevelse av medvirkning. Samtidig opplever de aller fleste elevene støtte fra lærer, og de kvitterer for at de trives. Resultatene i Sortlandsskolen følger en nasjonal trend, og det krever langsiktige tiltak på systemnivå for å snu denne utviklingen. Resultatene i Sortlandsskolen danner grunnlag for arbeid med tema og utviklingsarbeid i profesjonsfellesskapene i ledernettverket og på den enkelte skoleenhet.

Et fellesskapende læringsmiljø og en fellesskapende tilnærming til elevgruppene er avgjørende for å skape trivsel, motivasjon og engasjement for skolen. Forskning viser at en tilnærming til elevenes trivsel og motivasjon for læring gjennom fellesskapende aktiviteter i læringsarbeidet, skaper påkobling, tilhørighet og

virker mobbeforebyggende (Hansen, 2021). I Sortlandsskolen vil vi fremover arbeide systematisk med å styrke lærenes kompetanse på området fellesskapende læringsmiljø.

Når det gjelder årets resultater på Elevundersøkelsens spørsmål om mobbing i Sortlandsskolen er det vår konklusjon at det fortsatt er for mange elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt.

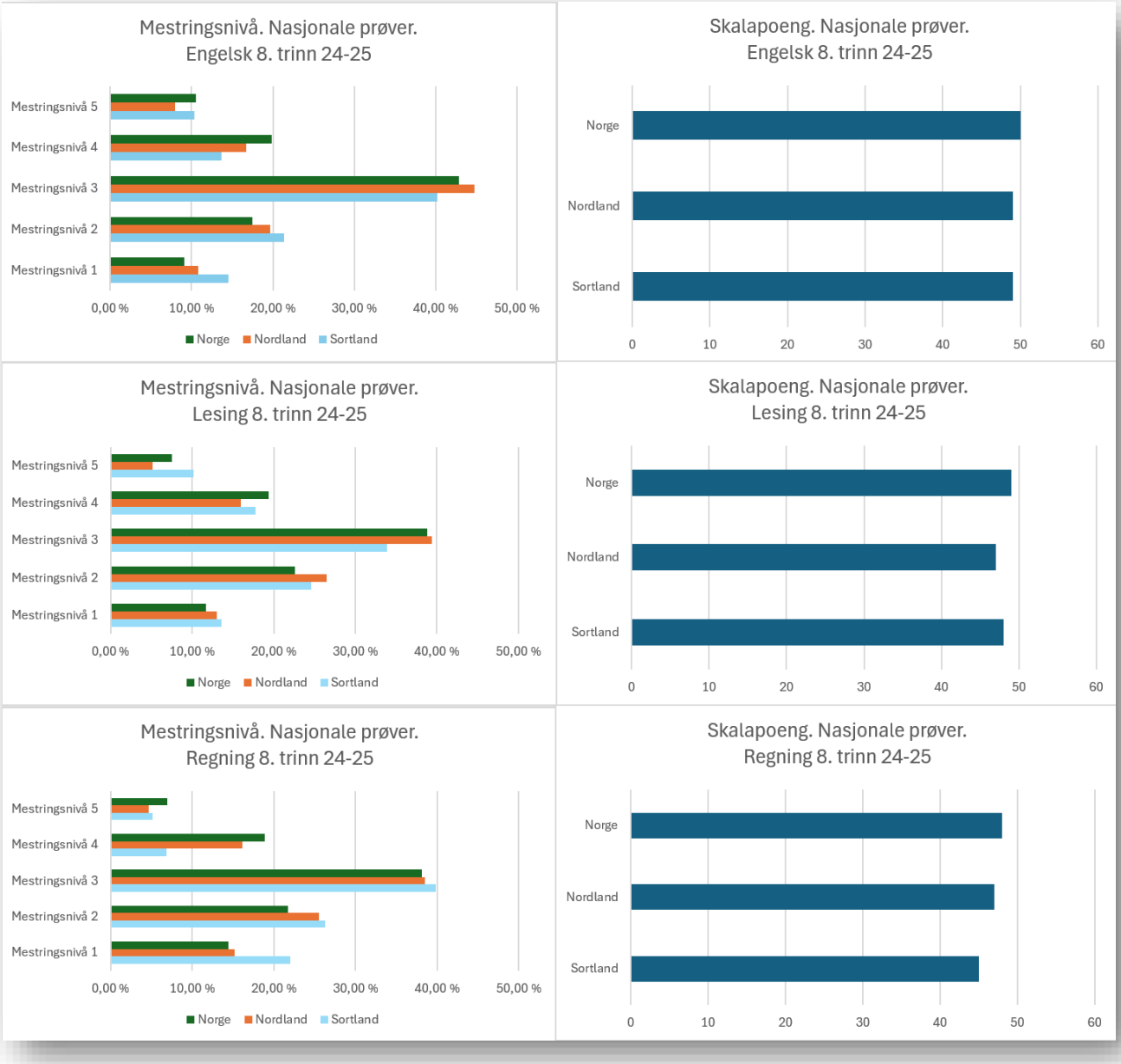
Det er til bekymring at tallene for mobbing øker. Kommunalsjefen vil derfor opprettholde en sterk prioritering av dette området. Det arbeides med tiltak opp mot enkeltskoler, i ledernettverk og i det tverrfaglige samarbeidet vi har i sektoren. Et kontinuerlig og helhetlig arbeid med skolemiljøet og fellesskapet i klasser og på trinn av voksne med en autoritativ tilnærming til relasjonen, bidrar til å skape trygge fellesskap som virker forebyggende mot mobbing.

4.9 Læringsutbytte - Nasjonale prøver

Obligatoriske indikatorer for Tilstandsrapporten (her Kvalitetsmelding) er nasjonale prøver på 5., 8. og 9. trinn i lesing, regning og engelsk, standpunkt- og eksamenskarakterer i norsk hovedmål, matematikk, engelsk, og grunnskolepoeng.

Nasjonale prøver er en del av et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem, der formålet er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing på norsk, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet (Utdanningsdirektoratet, 2022). Det er obligatorisk for alle elevene både i offentlige og private skoler å delta dersom elevene ikke har fritak fra å gjennomføre. Resultatene fra nasjonale prøver gir et avgrenset bilde av elevenes kompetanse og ferdigheter. En må derfor se resultatene i sammenheng med annen relevant informasjon om kommunen, skolen og elevene.

Mestringsnivå. Nasjonale prøver.
Engelsk 5. trinn 24-25
Norge
Nordland
Sortland kommune
Sortland barneskole
Lamarka skole
0,0% 20,0% 40,0% 60,0% 80,0% 100,0%
Mestringsnivå 1 Mestringsnivå 2 Mestringsnivå 3
Skalapoeng. Nasjonale prøver
Engelsk 5. trinn 24-25
Norge
Nordland
Sortland kommune
Sortland barneskole
Lamarka skole
Strand skole
Sigerfjord skole
40 42 44 46 48 50 52 54
Mestringsnivå. Nasjonale prøver.
Lesing 5. trinn 24-25
Norge
Nordland
Sortland kommune
Sortland barneskole
Lamarka skole
0,0% 20,0% 40,0% 60,0% 80,0% 100,0%
Mestringsnivå 1 Mestringsnivå 2 Mestringsnivå 3
Skalapoeng. Nasjonale prøver
Lesing 5. trinn 24-25
Norge
Nordland
Sortland kommune
Sortland barneskole
Lamarka skole
Sigerfjord skole
Strand skole
0 10 20 30 40 50
Mestringsnivå. Nasjonale prøver.
Regning 5. trinn 24-25
Norge
Nordland
Sortland kommune
Sortland barneskole
Lamarka skole
0,0% 20,0% 40,0% 60,0% 80,0% 100,0%
Mestringsnivå 1 Mestringsnivå 2 Mestringsnivå 3
Skalapoeng. Nasjonale prøver
Regning 5. trinn 24-25
Norge
Nordland
Sortland kommune
Sortland barneskole
Lamarka skole
Sigerfjord skole
Strand skole
0 10 20 30 40 50 60

Skoleeiers vurdering – Nasjonale prøver

Resultatene fra Nasjonale Prøver for 5. trinn viser en liten positiv utvikling i de grunnleggende ferdighetene regning og engelsk fra forrige til inneværende skoleår. Resultatene er uforandret når det gjelder leseferdighetene. Disse ligger rett under gjennomsnittet for landet og likt med resultatene på fylkesnivå. Elevene på 5. trinn i Sortlandsskolen skårer litt bedre enn snittet for Nordland fylke i engelsk og regning. Oversikten viser at Sortland kommune har enkeltskoler som skårer godt over landsgjennomsnittet på de tre prøvene, mens andre skårer under snittet.

På 8. trinn ser vi, som i fjor, at resultatene er svake eller likt med gjennomsnittsskåren for Nordland for de tre prøvene lesing, regning og engelsk. For 9. trinn er bildet mer positivt – her skårer elevene gjennomgående godt, og ligger på lands- og fylkessnittet.

Resultatene på 5. og 8. trinn gir i stor grad et bilde av arbeidet som er gjort på lavere trinn. Det er de samme prøvene i lesing og regning som benyttes på 8. og 9. trinn, noe som gjør det mulig å måle progresjonen elevene har hatt det første året på ungdomsskolen. I Sortland ser vi at mange elever har god fremgang fra 8. til 9. trinn, noe som tyder på at opplæringen på 8. trinn gir god effekt og bidrar til bedre ferdigheter og økt mestring.

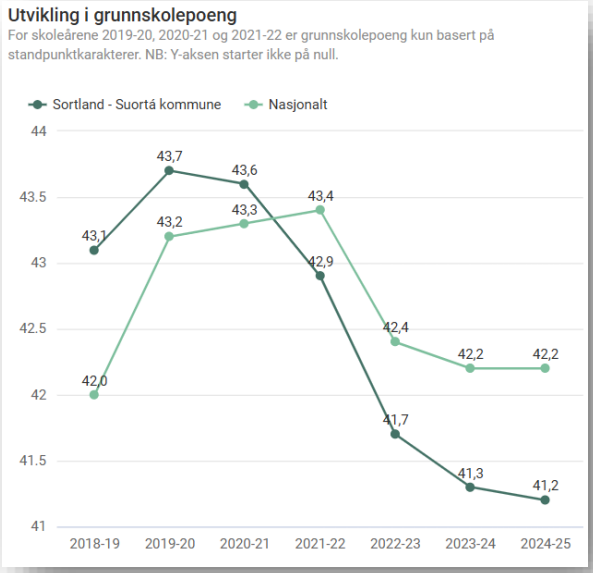
Resultatene på Nasjonale Prøver i engelsk, lesing og regning gir oss informasjon om at det er for mange elever som skårer på de laveste mestringsnivåene, og som har svakere ferdigheter enn man kan forvente. Utviklingen fra 5. til 8. trinn viser at progresjonen i grunnleggende ferdigheter ikke er sterk nok på 6. og 7 trinn.

Resultatene på Nasjonale Prøver 2024-2025 viser oss at Sortlandsskolen må fortsette utviklingsarbeidet med å styrke profesjonsfellesskapene og undervisningskompetansen til pedagogene, samt arbeide målrettet med satsningsområdene våre innenfor Kompetanseløftet og samarbeidet med OsloMet. Sortlandsskolen har fortsatt et betydelig potensial til å løfte flere elever til høyere mestringsnivå – på alle trinn.

4.10 Grunnskolepoeng, standpunktkarakterer og eksamen

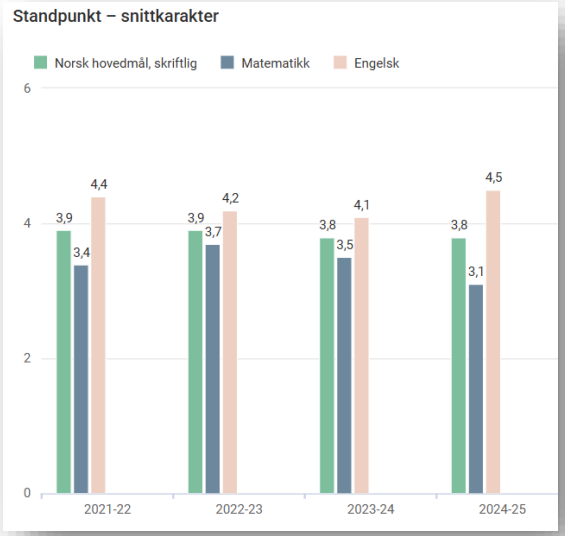
Grunnskolepoeng er en samlet poengsum som beregnes på bakgrunn av alle standpunkt- og eksamenskarakterene som står på vitnemålet, og brukes som opptaksgrunnlag til videregående opplæring. Poengene beregnes ved å finne gjennomsnittet av tallkarakterene i alle fag (med to desimaler), og deretter multiplisere dette med 10. Resultatet er elevens grunnskolepoeng.

Etter pandemien er eksamenskarakterene igjen tatt med i beregningen av grunnskolepoeng, noe som har bidratt til det generelle fallet både nasjonal og lokalt for Sortland kommune. Nedgangen i grunnskolepoeng startet i 2019-2020.

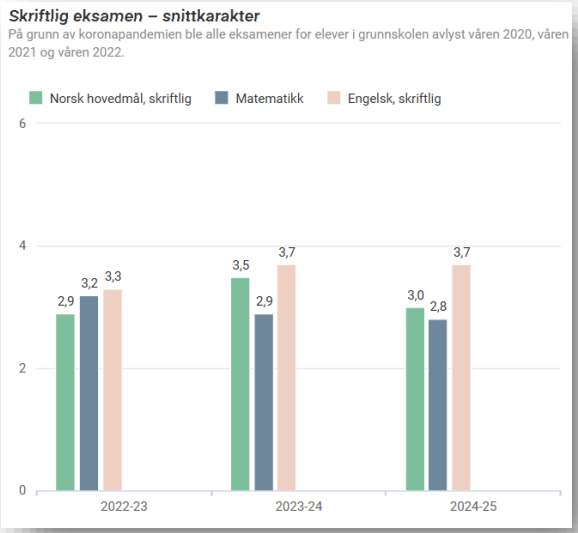

Standpunkt og eksamen

Som grafene over snittkarakterene på standpunkt for norsk skriftlig, matematikk og engelsk på 10. trinn viser, varierer resultatene. Snittkarakteren for standpunkt matematikk har sunket 0,6 poeng siden 2022-2023, mens snittkarakter for standpunkt engelsk har ligget jevnt høyt og over 4,0 siden 2022. Snittkarakterene for standpunkt norsk skriftlig ligger gjennomgående rett under 4,0.

Det er vanlig at eksamenskarakterene – spesielt de skriftlige, ligger noe lavere enn standpunktkarakterene. Dette ser vi også i snittkarakterene for eksamen på 10. trinn i Sortland kommune. Elevene i Sortland får lavere snittkarakter på eksamen i norsk skriftlig, matematikk og engelsk. Engelsk er også i prøveformen eksamen det faget der elevene i snitt får best resultat.

Skoleeiers vurdering

Sortland ungdomsskole arbeider systematisk og kontinuerlig for å sikre god undervisningskvalitet i alle fag. I tråd med målene i KIBS (Kvalitet i barnehage og skole), har utviklingsarbeidet ved skolen over tid vært særlig rettet mot **inkludering og læringsmiljø**. Utviklingsarbeidet i profesjonsfellesskapet handler om hvordan undervisningen kan tilpasses slik at alle elever opplever mestring, får økt kompetanse og utvikler ferdighetene sine i et trygt og inkluderende læringsmiljø. Lærere som de siste årene har tatt videreutdanning og økt sin kompetanse i kjernefagene matematikk, norsk og engelsk, er ressurser i skolens utviklingsarbeid med fagspesifikke tema.

Et inkluderende læringsmiljø med god undervisningskvalitet er prioriterte utviklingsområder for Sortland ungdomsskole, og det legges til rette for at lærerne skal ha tid og rom til å samarbeide, dele erfaringer og utvikle en felles forståelse for hva fellesskapende læringsmiljø og god tilpasset opplæring innebærer.

5. Barnehage

I dette kapitlet presenteres noen faktatall om barnehage. Dette kan også omtales som strukturkvalitet og gir en beskrivelse av ytre forutsetninger slik som bemanning, kompetanse, ressurser osv. I barnehage brukes Udirs Foreldreundersøkelse for å gi et bilde av resultatkvalitet. Foreldreundersøkelsen blir gjennomført annet hvert år i Sortland kommunes barnehager, og gjennomføres neste gang høsten -25. Det foreligger derfor ingen data som sier noe om kvaliteten i barnehagene i kvalitetsmeldingen for 2025.

5.1 Nøkkeltall

Det fremgår av gjeldende regelverk det skal være minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Videre skal bemanningen være slik at det er minst én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Tallene under er hentet fra BASIL – Barnehagens innrapporteringssystem og gjelder kommunale og private barnehager per 15. Desember 2024.

Det ble i løpet av barnehageåret 24-25 lagt ned to barnehager i Sortland kommune. Disse var Hoppensprett og Skogstjerna barnehager, med til sammen 30 plasser.

Tabell 8 Antall barn i barnehagen Sortland kommune over tid, totalt

Oversiktrapport	Sum antall barn 2022	Sum antall barn 2023	Sum antall barn 2024
Antall barn totalt (0-6) år	573	544	530
Antall barn 1-5 år	566	529	517
Antall barn 3-5 år	372	341	334
Antall barn 1-2 år	194	188	183

Tabell 9 Antall barn i barnehagene i Sortland kommune over tid, fordelt på private og kommunale barnehager

	Private barnehager 2022	Kommunale barnehager 2022	Private barnehager 2023	Kommunale barnehager 2023	Private barnehager 2024	Kommunale barnehager 2024
Antall barn totalt (0-6) år	288	285	267	277	257	273
Antall barn 1-5 år	284	282	256	273	252	265
Antall barn 3-5 år	187	185	161	180	148	186

Antall barn 1-2 år	97	97	95	93	104	79

Tabell 10 Antall ansatte i barnehagene Sortland kommune over tid

Oversiktrapport	Sum antall ansatte 2022	Sum antall ansatte 2023	Sum antall ansatte 2024
Antall pedagogiske ledere	63,4	58,07	55,3
Antall annen grunnbemanning	73	76,27	73,2
Sum	136,4	134,34	128,6

Tabell 11 Antall ansatte og type stilling i barnehagene Sortland kommune over tid

	Private barnehager 2022	Kommunale barnehager 2022	Private barnehager 2023	Kommunale barnehager 2023	Private barnehager 2024	Kommunale barnehager 2024
Antall pedagogiske ledere	31,1	32,3	29,6	28,47	28,3	27
Antall annen grunnbemanning	35,9	37,2	37,67	38,6	37,6	35,6
Sum	67	69,5	67,27	67,07	65,9	62,6

Tabell 12 Innvilgede dispensasjoner fra pedagog-/bemanningsnorm og utdanningskravet

Type dispensasjon	Antall			
Årstall	2021	2022	2023	2024
Pedagognorm	1	2	4	4
Bemanningsnorm	2	2	1	0
Utdanningskravet	6	11	9	8

Barnehageeiers vurdering

Barnetallet i Sortland er synkende hvilket gir seg utslag i antall barn i barnehage. Sortland kommune har en desentralisert struktur for barnehage. Det har over tid vært utfordrende å rekruttere pedagoger og annet

personell til barnehagene, som er en økende trend også nasjonalt. Av den grunn søker barnehagene årlig om dispensasjoner både fra pedagognorm og utdanningskravet. Per årsslutt 2024 forelå det ingen dispensasjoner fra bemanningsnorm.

5.2 Spesialpedagogisk hjelp

Barnehagelovens § 31 presiserer at alle barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp dersom de har særlige behov for det. Dette lovkravet har som formål å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Kommunen skal oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp for barn bosatt i kommunen.

Barnehageloven gir barn med nedsatt funksjonsevne rett til individuell tilrettelegging av barnehagetilbudet. Kommunen skal ifølge barnehageloven § 37 sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Formålet i § 37, er å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne kan nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn og få likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter.

Under presenteres antall barn som mottar spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i Sortland kommune de fire siste årene med ressursbruk i timer, samt prosentvis andel av barn i kommunale og private barnehager de tre siste årene som mottar spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging:

Tabell 13 Spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging i barnehager

År	Ant. barn som får spesialpedagogisk hjelp etter § 31	Ant. årstimer	Ant. årstimer til pedagog	Ant. årstimer til assistent	Ant. barn med særskilt tilrettelegging etter § 37
2021	27	38707	3283	35424	9
2022	23	37142	4153	32989	
2023	17	32283	3120	29163	13
2024	20	23561	6512	17049	6

Merknad: Noen barn mottar både spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging.

Tabell 14 Andel barn med spesialpedagogisk hjelp i barnehager

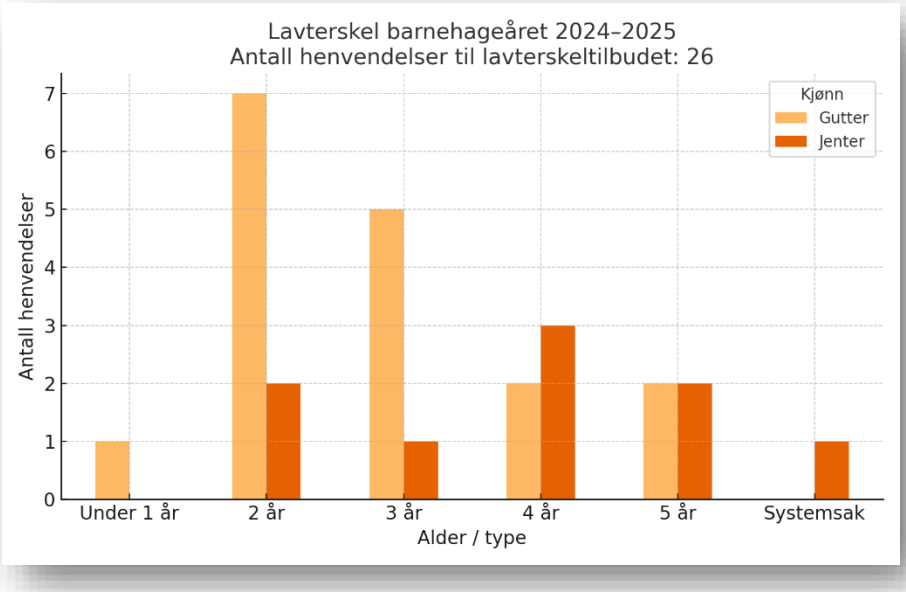
Andel barn (%) spesialpedagogisk hjelp	Sortland 2021	Sortland 2022	Sortland 2023	Sortland 2024	Norge 2024
Kommunale barnehager	3,4	3,5	4,0	4,76	3,98
Private barnehager	6,0	4,9	3	2,72	3,16

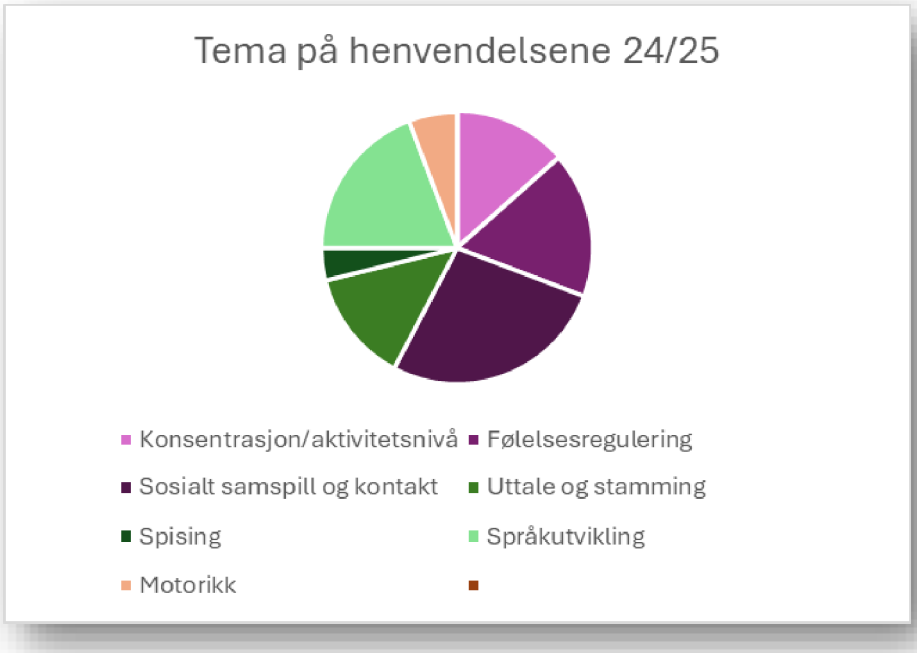
Kilde: SSB

Lavterskeltilbud – tidlig innsats og tett på praksis

Sortland kommune etablerte i januar 2022 et lavterskeltilbud på barnehageområdet. Tilbudet skal støtte barnehagene med veiledning og faglig bistand i arbeidet før eventuell henvisning til PPD. Målet er å styrke tidlig innsats, utvikle barnehagenes praksis og bygge kompetanse tett på barna.

Lavterskeltilbudet består av spesialpedagogisk rådgiver og logoped, og fungerer som en lett tilgjengelig ressurs for barnehagene. Gjennom samarbeid og veiledning bidrar teamet til å løfte felles kompetanse og fange opp behov tidlig. Det er særlig utfordringer knyttet til språk, samt sosiale og emosjonelle vansker, som tas opp.

Barnehageeiers vurdering

Lavterskeltilbudet har gjennom barnehageåret bidratt med lett tilgjengelig, faglig forankret og praksisnær veiledning som støtter barnehagenes arbeid med tidlig innsats og kompetanseheving. Lavterskeltilbudet har i barnehageåret 25-25 gitt et tilbud rundt 24 barn i alderen 1 – 5 år. Tilbakemeldingene er gjennomgående positive. Mange opplever at de har fått god støtte til tiltak, hjelp i prosesser og veiledning om videre arbeid. Fremover ønsker kommunen å se nærmere på hvordan barnehagene systematisk kan ivareta og dele denne kompetansen mer effektivt internt.

Erfaringene viser at lavterskeltilbudet er godt etablert, etterspurt og gir verdifull innsikt i kompetansebehov. Samtidig registreres en økning i henvisninger til PPD. Det er viktig å understreke at barn med behov for mer omfattende oppfølging skal henvises videre. Lavterskeltilbudets intensjon er å sikre at flest mulig saker får effekt gjennom tidlig og forebyggende innsats. Derfor vil kommunen fremover ha søkelys på hvordan tilbudet kan styrkes ytterligere, slik at flere saker kan løses godt på **lavterskelnivå.**

Andelen barn som mottar spesialpedagogisk hjelp og særskilt tilrettelegging er fortsatt høy. Tallet har imidlertid stabilisert seg noe de siste årene.

Vi ser en økende andel barn med sammensatte vansker – som sjeldne syndromer, utviklingsforstyrrelser, funksjonsnedsettelser, reguleringsvansker, synsvansker og en stor gruppe barn med autismediagnose. Erfaringene fra Sortlandsbarnehagene viser at PPD i slike tilfeller anbefaler individuell oppfølging av assistent og/eller pedagog. Disse individrettede tiltakene er svært ressurskrevende og utfordrer barnehagenes mulighet til å prioritere innenfor det spesialpedagogiske området.

I mange tilfeller utløser sammensatte vansker eller alvorlige helsemessige diagnoser, som epilepsi og diabetes, rettigheter både etter barnehagelovens § 31 (spesialpedagogisk hjelp) og § 37 (nødvendig tilrettelegging). Vedtak etter § 37 innebærer som regel oppfølging fra fagarbeider eller assistent.

5.3 Foreldreundersøkelsen

Foreldreundersøkelsen blir gjennomført annet hvert år, forrige gang i 2023. Neste Foreldreundersøkelse gjennomføres høsten 2025.

5.4 Barnehageopptak

Hovedopptaket for barnehager ble gjennomført i mars og april 2025. Det var totalt 129 søkere til opptaket. Dette inkluderte nye søknader og overføringssøknader fra andre barnehager.

Majoriteten av foreldrene søkte barnet sitt til sentrumsnære barnehager, og 36 søkere fikk ikke tildelt sitt førstevalg. Etter gjennomført hovedopptak var det 17 søknader på venteliste med overføring til høyere prioritet.

Kommunen har mottatt 3 klager på opptaket hvorav 2 er trukket, og 1 er sendt til klagebehandling i kommunens klagenemd.

5.5 Barnehagemyndighet

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og skal se til at alle barnehagene i kommunen drives i samsvar med regelverket. Barnehagemyndigheten har tre virkemidler til disposisjon; veiledning, tilsyn og godkjenning. Sortland kommune deltar i et samarbeidsnettverk for barnehagemyndigheter i Vesterålen og Lødingen. Dette innebærer et samarbeid blant annet på gjennomføring av tilsyn i barnehager.

Våren 2024 ble det gjennomført tilsyn med to barnehager i Sortland kommune. Dette ble gjennomført i samsvar med regional plan for barnehagemyndigheter i Vesterålen og Lødingen. Temaet for tilsynet var barnehagens rutiner for å fange opp barns behov for hjelp etter barnehagelovens bestemmelser om spesialpedagogisk hjelp. Det ble også ført tilsyn over barnehagens rutiner for å følge opp vedtak etter disse bestemmelsene.

6. Oppsummering – og veien videre for barnehage og skole

6.1 Formål og innhold

Kvalitetsmeldingen for barnehage og skole 2024 har som mål å gi kommunestyret oppdatert innsikt i tilstanden i oppvekstsektoren. Meldingen omfatter både kvantitative data, særlig fra skolene, og kvalitative beskrivelser av områder som er relevante for kvalitetsutvikling i både barnehager og skoler.

6.2 Situasjonsbeskrivelse – Barnehage- og skoleåret 2024-2025

Det har vært et innholdsrikt og nokså krevende år for mange av våre enheter. Mangelen på kvalifiserte vikarer har preget mye av hverdagen gjennom høst og vinter, både i små barnehager og skoler med desentralisert beliggenhet, men også i større enheter. Vi ser at udekket sykefravær fører til økt arbeidsbelastning for det faste personalet, noe som igjen kan bidra til ytterligere fravær og redusert kvalitet i tilbudet. I tillegg erfarer vi fortsatt at det er vanskelig å rekruttere barnehagelærere, lærere og ledere. Dette stiller sektoren overfor betydelige utfordringer når det gjelder å sikre stabil drift og kvalitet på tjenestene.

6.3 Styrker og muligheter

Til tross for utfordringene er det mye god driv og godt arbeid som legges ned i våre skole- og barnehageenheter. Våre ledere og ansatte viser høy grad av tilgjengelighet, profesjonalitet og engasjement. Det jobbes målrettet og kunnskapsbasert for å skape inkluderende læringsmiljøer og styrke relasjonene mellom voksne og barn/elever – noe som er avgjørende for trivsel, trygghet og læring og danning. Gjennom systematisk arbeid med KIBS (Kvalitet i barnehage og skole) og innføring av BTI-handlingsveilederen har vi lagt grunnlaget for bedre samordning av tjenester.

Psykososiale og pedagogiske tiltak som *Ungdoms-LOS*, rask tilgang til hjelp fra *Sortlandshjelpa Ung* og støtte fra *Lavterskeltilbudet* for barn i barnehagen bidrar til å styrke innsatsen overfor barn og unge med behov for særskilt oppfølging for ulike forhold. Disse tiltakene gir gode bidrag i arbeidet med å forebygge utenforskap og fremme tilpasset opplæring.

Målet er tydelig: Profesjonsfellesskapene i våre barnehager og skoler arbeider for å forebygge utenforskap ved at flere barn og unge opplever en meningsfull hverdag i skole og barnehage med fellesskap, trivsel og mestring, og flere ungdommer gjennomfører videregående opplæring.

6.4 Oppfølgingspunkter for videre arbeid

1. **Videreføre satsingen på inkludering i barnehage og skole i tråd med målsetningen i KIBS**
   Inkluderingsarbeidet er støttet av OMNI-modellen og arbeidet som springer ut av partnerskapet med OsloMet.
2. **Videreutvikle planen Partnerskap mot mobbing**
   Planen ble sluttført sommeren 2025.
3. **Forbedre bruk av Mobbeknappen**
   Sikre at verktøyet er lett å finne på en tilgjengelig digital plattform, og er godt kjent blant elever og foresatte.
4. **Arbeide i profesjonsfellesskapene for et fellesskapende og inkluderende læringsmiljø**
   Fellesskapende metoder i læringsarbeidet fremmer vi-følelse og styrker mangfoldet. Sterke fellesskap på skolen forebygger utenforskap og mobbing.
5. **Etablere barnas kommunestyre**
   Styrker barnas medvirkning i egen oppvekst.
6. **Systematisk arbeid for mer praktisk og aktiv læring i skolen**
   Arbeidet tar utgangspunkt i Fellesskapende prinsipper der elevenes medvirkning og aktive deltakelse i et praktisk læringsarbeid vil motivere og engasjere. Praktisk og aktiv læring krever økt fokus på fysiske læringsarenaer i skolen som egner seg for praktiske erfaring og øving.
7. **Utvide rammen for lek i barnehage, skole og SFO**
   Kunnskap om lekens betydning for barns utvikling og læring, samt tilrettelegging for lek i barnehage, skole og SFO. Utvikle uteområder i skoler og barnehager gjennom målretta investeringer.
8. **Fortsatt fokus på tidlig innsats**
   - Lesing og skriving i skolen
   - Språk, samspill og kommunikasjon i barnehagen
9. **Styrke overgangene gjennom hele opplæringsløpet**
   Med særlig vekt på overgangen til videregående opplæring og samarbeid med Sortland videregående skole.
10. **Styrke rekrutteringsarbeidet – gjennom ny strategisk kompetanseplan for Oppvekstsektoren**
    Arbeid for å rekruttere og beholde barnehagelærere, lærere og ledere.
11. **Støtte regionalt arbeid for desentralisert grunnskolelærerutdanning**
    Vesterålsregionen har behov for desentralisert grunnskolelærerutdanning for å utdanne kvalifiserte lærere fra egen region.
12. **Vurdere styrking av studiestøtteordningen**
    Gjelder ansatte i skoler og barnehager som ønsker å kvalifisere seg som fagarbeidere, barnehagelærere eller lærere.

6.5 Konklusjon og veien videre for barnehage og skole i Sortland

Kvalitetsmeldingen for skole og barnehage 2025 har som formål å gi kommunestyret innsikt i status, utviklingstrekk og utfordringsområder i oppvekstsektoren. Meldingen bygger både på tallmateriale fra skole og barnehage, samt på kvalitative beskrivelser av sentrale områder som har betydning for kvalitet i barnehager og skoler.

Barnehage- og skoleåret 2024-2025 har, i likhet med foregående år, vært krevende for mange enheter. Den største utfordringen er fortsatt mangelen på kvalifiserte vikarer, noe som særlig rammer små enheter med usentral beliggenhet, men som også i økende grad preger større enheter. Sykefravær som ikke kan dekkes opp, gir økt arbeidsbelastning for de øvrige ansatte og kan igjen bidra til ytterligere fravær. Samtidig opplever Oppvekstsektoren en vedvarende utfordring med å rekruttere barnehagelærere, lærere og ledere.

Rekrutteringsutfordringene reiser et legitimt spørsmål om hvordan vi kan sikre forventet kvalitet i barnehage og skole når bemanningssituasjonen er så presset som det vi har erfart de siste tre årene. For å rekruttere og beholde kompetanse blir det viktig å etablere og iverksette systematiske tiltak. Når vi har sikret tilgang på kompetanse, vil vi ha mulighet for å utvikle sterke profesjonsfellesskap som legger grunnlaget for kvalitet og utvikling i skole og barnehage. Innsøkingen til barnehagelærerstudiet er synkende og kritisk lav, noe som bekymrer oss. Et tilbud om desentralisert og samlingsbasert barnehagelærerutdanning er høsten -25 i gang i Vesterålen – lokalisert til Stokmarknes. Tilbudet vil forhåpentligvis i noen grad demme opp for barnehagelærermangelen vi erfarer. Vi ser det som avgjørende at kommunene i Vesterålen sammen med Studiesenteret RKK også arbeider for å få etablert et tilbud om desentralisert og samlingsbasert utdanning for grunnskolelærere her i Vesterålsregionen. Slik utdanningstilbudet for sektoren er i dag, må lærerstudenter fra Vesterålen reise helt til Nesna, sør i Nordland fylke for å ta en samlingsbasert grunnskolelærerutdanning.

Til tross for dette utfordringsbildet er det mye positivitet og kvalitet blant våre ansatte og ledere i barnehage og skole. Våre ledere står i en krevende arbeidshverdag med høy tilstedeværelse og stort engasjement, og de arbeider målrettet for at barn og elever skal få et tilbud av høy kvalitet. Samtidig legger de til rette for at ansatte skal kunne utvikle seg faglig og oppleve en arbeidshverdag som både er meningsfull og håndterbar. Ansatte i våre barnehager og skoler viser et stort engasjement og gjør sitt ytterste for å møte krav og forventninger fra mange hold. Barnehage- og skoleeier legger til rette for at barnehager og skoler kan jobbe systematisk og kunnskapsbasert med å styrke de ansattes relasjoner til barn og elever – relasjoner som er grunnleggende for trivsel, trygghet, læring og utvikling.

Et målrettet arbeid med Kommunedelplanen KIBS og *tidlig innsats*, sammen med en stadig bedre samordning av tjenester gjennom BTI Handlingsveileder, gir oss et godt grunnlag for å videreutvikle en helhetlig innsats. Dette er særlig viktig for å ivareta utsatte barn og unge.
Gjennom samarbeid på tvers av tjenester og gjennom arbeid i "Laget rundt barnet", skal barnehager og skoler styrkes i arbeidet med å forebygge utenforskap, fange opp utfordringer tidlig og tilby et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud for alle – også de som har behov for særskilt tilrettelegging.

Det overordnede målet er at flere barn og unge skal lykkes i grunnskolen og fullføre videregående opplæring. For å nå dette målet vil en viktig del av veien videre for arbeidet i barnehager og skoler derfor handle om å rekruttere og beholde kvalifiserte ledere, lærere og barnehagelærere.
Vi ser at det i skoler og barnehager også er et økende behov for tverrfaglig kompetanse, som eksempelvis vernepleiere, miljøterapeuter og barnevernspedagoger m.fl. for å kunne jobbe forebyggende og godt med tidlig innsats og helhetlig støtte rundt elever.

I tillegg til et målrettet arbeid for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse, vil sektoren fortsette å tilby kompetanseheving til assistenter og fagarbeidere i barnehager og skoler.
Støttet av barnehage- og skoleeier vil barnehager og skoler gjennom arbeid i sine profesjonsfellesskap videreføre det viktige utviklingsarbeidet som setter kvalitet, inkludering og tidlig innsats i sentrum.